

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จังหวัดนครปฐมเป็นแหล่งที่ขึ้นชื่อในเรื่องงานหัตถกรรมจักสานจังหวัดหนึ่งของภาคกลาง เนื่องจากจังหวัดนครปฐมมีวัฒนธรรมชาติที่หลากหลายและมีแหล่งน้ำไหลผ่านภายในจังหวัดทำให้มีวัฒนธรรมชาติที่เหมาะสมในการนำมาผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย ปัจจุบันชุมชนมีการผลิตงานจักสานขึ้นหลายรูปแบบ โดยเฉพาะผลิตเครื่องจักสานจากผักตบชวามากจังหวัดหนึ่ง เป็นการผลิตเพื่อใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน และเป็นอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ให้แก่ครอบครัว เมื่อได้มีการพัฒนามากขึ้นก็สามารถเป็นอาชีพหลักเพื่อการส่งออกทั้งภายในและภายนอกประเทศ ท้องถิ่นที่ทำผลิตภัณฑ์จากผักตบชวาได้แก่ หมู่บ้านลานแหลม อำเภอนครชัยศรี หมู่บ้านคอนแพบ อำเภอบางเลน และหมู่บ้านคลองนกกระทุง ชาวบ้านในหมู่บ้านเหล่านี้ได้คิดประดิษฐ์ศิลปหัตถกรรมผักตบชวาขึ้นเป็นเครื่องใช้หลายชนิด

ปัจจุบันมีวิธีการดัดแปลงรูปแบบต่างๆ ให้เหมาะสมกับกาลสมัย โดยอาศัยภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สะสมกันมานาน เช่นการย้อมสี การผสมผสานวัสดุต่างๆ ซึ่งคณะผู้วิจัยจะได้นำเสนอกรรมวิธีการผลิตโดยเสนอแนวทางการออกแบบให้กับชุมชน โดยคณะผู้วิจัยจะมีส่วนร่วมในการให้ความรู้และเข้าไปศึกษาขั้นตอนการผลิตด้วย

คณะผู้วิจัยได้เลือกศึกษากลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์เครื่องจักสานตำบลคลองกระทุง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม และพื้นที่ใกล้เคียงเพื่อทำการทดลองและศึกษาพฤติกรรมควบคู่กับการสังเกตการณ์ในการผลิตและแนวทางการพัฒนาการออกแบบของชาวบ้านในจังหวัดนครปฐม

ผลการวิจัยและวิจารณ์

คณะผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและเยี่ยมชมสถานที่ในการทำวิจัย และเก็บรวบรวมข้อมูลในด้านต่างๆ ของจังหวัดนครปฐม เพื่อนำเสนอเป็นภูมิหลังของงานวิจัยไว้ ดังต่อไปนี้

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาการพัฒนาผลิตภัณฑ์จักสานจากวัสดุธรรมชาติของชุมชนผู้ผลิตงานจักสานภายในจังหวัดนครปฐม เป็นการศึกษารูปแบบผลิตภัณฑ์ และการพัฒนาผลิตภัณฑ์จักสานจากวัสดุธรรมชาติ

ขั้นตอนการศึกษาวิจัยดังต่อไปนี้ คือ

1. ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปและข้อมูลเฉพาะของกลุ่มผู้ผลิตสินค้าหัตถกรรมจักสานจากวัสดุธรรมชาติ
2. ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมในการดำเนินการถ่ายทอดเทคโนโลยี
3. ผลการศึกษาผู้ผลิตและผู้บริโภค
4. แนวทางการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์
5. แนวทางการปรับปรุงและพัฒนาผลิตภัณฑ์รูปแบบผลิตภัณฑ์จักสานจากวัสดุธรรมชาติ

6. การออกแบบผลิตภัณฑ์จักสานจากวัสดุธรรมชาติ เพื่อทำตัวอย่างต้นแบบสำหรับการถ่ายทอดเทคโนโลยี
7. ผลของการศึกษาโครงสร้าง ต้นทุนการผลิต และการจำหน่ายผลิตภัณฑ์จักสานจากวัสดุธรรมชาติ
8. การถ่ายทอดเทคโนโลยี

1. ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปและข้อมูลเฉพาะของกลุ่มผู้ผลิตสินค้าหัตถกรรมจักสานจากวัสดุธรรมชาติ

ผลการศึกษาจากการสังเกตและเก็บข้อมูล

ตอนที่ 1 สำรวจข้อมูลทางกายภาพในจังหวัดนครปฐม

1.1 สถานที่ปฏิบัติงาน

คณะผู้วิจัยได้เลือกศึกษากลุ่มผู้ผลิตสินค้าเครื่องจักสาน บ้านคลองนกกระทุง ตำบลคลองนกกระทุง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม เนื่องจากมีความพร้อมในการผลิตและการถ่ายทอดแนวทางการออกแบบให้กับชุมชนได้

รูปภาพที่ 41 - 42 แสดงสภาพบรรยากาศภายในชุมชนและกลุ่มผู้ผลิตที่คณะผู้วิจัยร่วมศึกษา

รูปภาพที่ 43 - 44 แสดงสภาพบรรยากาศภายในชุมชนและสภาพบรรยากาศการตากผลิตภัณฑ์ตะกร้าที่สานด้วยผักตบชวา

1.2. สภาพแวดล้อมและวัสดุภายในท้องถิ่น

การศึกษา พบว่าบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมบริเวณสถานที่ปฏิบัติงาน สภาพแวดล้อมภายในชุมชน มีการทำการเกษตร เช่น ทำนา เลี้ยงปลา และปลูกพืชเกษตร เช่น มะม่วง กล้วย เป็นหลัก ภายในบริเวณบ้านมีการปลูกพืช เช่น ตะไคร้ ใบเตย จำนวนมาก บางส่วนมีการปลูกผักตบชวาเพื่อใช้ในการผลิตสินค้าด้วยตนเอง เห็นได้ว่าภายในชุมชนมีวัสดุหลากหลายจากธรรมชาติ ซึ่งชาวบ้านสามารถผลิตและหาซื้อวัตถุดิบได้ง่าย โดยชาวบ้านบางส่วนประกอบอาชีพการเกษตรและทำนาเป็นหลัก แต่หลังจากเวลาว่างจากงานหลักชาวบ้านจะหันมารับผลิตผลิตภัณฑ์จากงานจักสาน ซึ่งเป็นความรู้ภูมิปัญญาทางการจักสานที่สืบเนื่องมาจากบรรพบุรุษ โดยการถ่ายทอดกันภายในชุมชน จากเพื่อนบ้าน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การจดจำจากถิ่นอื่นมาปรับใช้ ประสบการณ์ที่ทำสืบเนื่องกันมา จึงทำให้เกิดผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจักสานผักตบชวา ซึ่งเป็นอาชีพที่ยั่งยืนของผู้สูงอายุและของคนในชุมชนบางส่วน เนื่องจากการผลิตหัตถกรรมจักสานเป็นที่นิยมเนื่องจากผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจักสานมีข้อได้เปรียบหลายประการ เช่น ใช้เงินลงทุนจำนวนน้อย ชั่วโมงการทำงานที่ยืดหยุ่น สามารถทำงานที่บ้านได้ และมีอิสระในการบริหารธุรกิจของตนเอง ชาวบ้านหรือผู้ผลิตยังมีโอกาสที่จะสร้างสรรค์งานต่าง ๆ ด้วยตนเอง และมีความเป็นผู้ประกอบการอิสระในตัวเอง นอกจากนี้ยังให้โอกาสในการทำงานช่วงนอกฤดูการผลิต เก็บเกี่ยว และการผลิตขนาดเล็ก

การสำรวจในท้องถิ่นจังหวัดนครปฐม พบว่าวัสดุจากธรรมชาติสำหรับงานจักสานภายในท้องถิ่นนครปฐมมีหลายชนิด คือ ผักตบชวา เชือกกล้วย ป่านสรนารายณ์ กาบกล้วย ต้นรูปเทวดา ใบเตย ใบตะไคร้ ใบลาน ไม้ไผ่ กะลามะพร้าว ฯลฯ

รูปภาพที่ 45 - 46 แสดงวัสดุธรรมชาติจากผักตบชวา

รูปภาพที่ 47 - 48 แสดงวัสดุธรรมชาติจากเชือกกล้วย

รูปภาพที่ 49 - 50 แสดงวัสดุธรรมชาติจากหวาย

รูปภาพที่ 51 แสดงวัสดุธรรมชาติจากตะไคร้

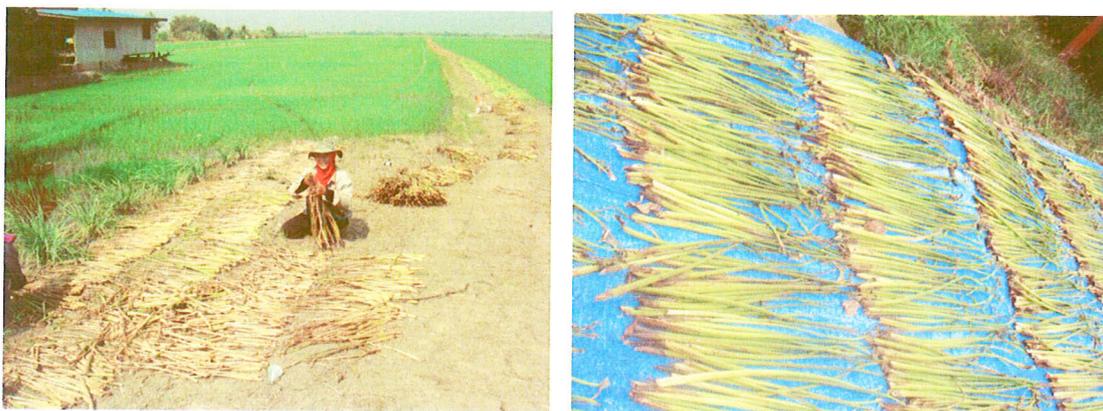
รูปภาพที่ 52 แสดงวัสดุธรรมชาติจากใบเตย

จากการศึกษาพร้อมสำรวจพบว่าหัตถกรรมจักสานภายในจังหวัดนครปฐม โดยส่วนใหญ่มีการผลิตโดยใช้วัสดุในท้องถิ่นที่สามารถหาซื้อได้ หรือผลิตได้เองภายในท้องถิ่น โดยเฉพาะผักตบชวา ชาวบ้านส่วนใหญ่นิยมใช้ผักตบชวาเนื่องจาก

1. วัสดุหาได้ง่ายภายในท้องถิ่น
2. ผลิตได้ง่ายกว่าวัสดุธรรมชาติชนิดอื่น เนื่องจากความเหนียวของเส้นใย
4. สามารถดัดแปลงรูปแบบในการออกแบบได้ง่าย
3. ย้อมสีได้สวยงาม
4. มีความคงทน เมื่อเทียบกับวัสดุธรรมชาติชนิดอื่น
5. มีการผลิตถ่ายทอดต่อกันมานานทำให้เกิดความชำนาญในการออกแบบ และการผลิต

รูปภาพที่ 53 - 56 แสดงให้เห็นขั้นตอนการผลิตวัสดุจากผักตบชวาในท้องถิ่นจังหวัดนครปฐม

รูปภาพที่ 53 - 56 แสดงให้เห็นขั้นตอนการผลิตวัสดุจากผักตบชวาในท้องถิ่นจังหวัดนครปฐม (ต่อ)

รูปภาพที่ 57 - 58 แสดงให้เห็นวัสดุจากผักตบชวาที่ชาวบ้านสามารถผลิตได้เองภายในชุมชน

1.3 รูปแบบผลิตภัณฑ์ภายในท้องถิ่น

ผลิตภัณฑ์ที่ชุมชนมีการออกแบบและผลิตโดยส่วนใหญ่ เป็นผลิตภัณฑ์ประเภท ของใช้ สออบ กระเป๋า กล่องอเนกประสงค์ ของตกแต่งบ้าน เป็นต้น รูปแบบผลิตภัณฑ์โดยส่วนใหญ่ภายในชุมชนจะมีความใกล้เคียงกันมากทั้งในเรื่องรูปแบบและรูปทรงของผลิตภัณฑ์

รูปภาพที่ 59 - 60 แสดงให้เห็นวัสดุจากผักตบชวาที่ชาวบ้านผลิตเป็นรูปแบบผลิตภัณฑ์ต่างๆ

รูปภาพที่ 61 - 62 แสดงให้เห็นวัสดุจากผักตบชวาที่ชาวบ้านผลิตเป็นรูปแบบผลิตภัณฑ์ต่างๆ

รูปภาพที่ 63 - 64 แสดงให้เห็นผลิตภัณฑ์จากผักตบชวาที่ชาวบ้านผลิต

จากภาพเห็นได้ว่าวัสดุจากธรรมชาติ ที่ชุมชนผู้ผลิตหัตถกรรมจักสานนิยมใช้ในการผลิตเป็นงานจักสานคือวัสดุจากผักตบชวาเป็นหลัก เนื่องจากสามารถพบได้ตามแหล่งน้ำทั่วไปในจังหวัดนครปฐม บางกลุ่มมีการปลูกเพื่อนำมาใช้ผลิตเป็นวัสดุสำหรับงานจักสานเองได้ หรือบางชุมชนที่ไม่ได้ปลูกหรือผลิตวัสดุเอง สามารถหาซื้อได้ง่ายภายในชุมชนหรือจังหวัดใกล้เคียง ส่วนวัสดุธรรมชาติชนิดอื่นๆ ในท้องถิ่นมีการผลิตบ้างแต่ไม่เป็นที่นิยมของคนในชุมชน

รูปภาพที่ 65 แสดงให้เห็นผลิตภัณฑ์จากหวาย ที่มีการสานเป็นตะกร้าใส่ของ

1.4 ตลาดภายในท้องถิ่น

สถานที่ซื้อผลิตภัณฑ์

ปัจจุบันสินค้าจากหัตถกรรมจักสาน สามารถหาซื้อได้ทั่วไปซึ่งได้แก่

- สถานที่ท่องเที่ยวหรือร้านขายของฝากต่างๆ กลุ่มผู้บริโภคจะเป็นนักท่องเที่ยว วัดไร่จิง ตลาดดอนหวาย ตลาดน้ำวัดลำพญา พิพิธภัณฑ์หุ่นขี้ผึ้ง เป็นต้น

รูปภาพที่ 66 – 67 แสดงแหล่งท่องเที่ยวในตลาดน้ำดอนหวายในจังหวัดนครปฐมที่มีการขายผลิตภัณฑ์จากงานหัตถกรรมจักสาน

รูปภาพที่ 68 ร้านค้าหัตถกรรมจักสานในแหล่งท่องเที่ยวภายในตลาดน้ำดอนหวายในจังหวัดนครปฐม

- ร้านค้าตามแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งคนในท้องถิ่นผู้ที่มาแวะเวียนจะมีโอกาสซื้อได้

รูปภาพที่ 69 แสดงสถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์บริเวณสวนตะไคร้ สمانจันทร์ เมืองนครปฐม

- Convenience store กลุ่มผู้บริโภคทั่วไปสามารถหาซื้อได้
- กลุ่มชุมชนหรือศูนย์ในการผลิตสินค้า

รูปภาพที่ 70 - 71 แสดงรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่จำหน่ายภายในศูนย์ของชุมชน
ตอนที่ 2 กระบวนการออกแบบและผลิตงานหัตถกรรมจักสานภายในชุมชนจังหวัดนครปฐม

2.1 รูปแบบผลิตภัณฑ์ที่มีการจำหน่ายและผลิตในท้องตลาด

ผลการศึกษาและสำรวจรูปแบบของผลิตภัณฑ์เดิม

กลุ่มหัตถกรรมพื้นบ้านผักตบชวา บ้านคลองบางไทร หมู่ที่ 6 ตำบลไทรงาม อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

รูปภาพที่ 72 - 73 แสดงรูปแบบผลิตภัณฑ์ของกลุ่มหัตถกรรมพื้นบ้านผักตบชวาบ้าน คลองบางไทร

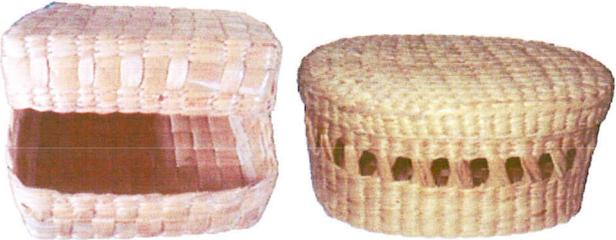
กลุ่มผลิตภัณฑ์เครื่องจักสาน

ตำบลคลองนกระทุง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

รูปภาพที่ 74 - 79 แสดงรูปแบบผลิตภัณฑ์ของกลุ่มหัตถกรรมพื้นบ้านผักตบชวาตำบลคลองนกระทุง

ตารางรูปภาพที่ 6 แสดงตัวอย่างผลิตภัณฑ์ที่มีการพัฒนาการออกแบบ

แสดงรูปแบบผลิตภัณฑ์เดิม	เปรียบเทียบให้เห็นรูปแบบการพัฒนา
	
	
	

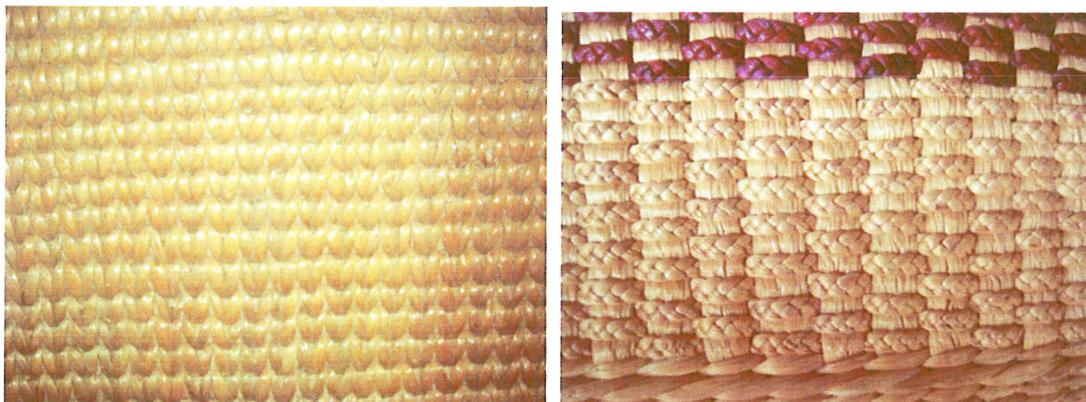
ผลิตภัณฑ์ที่ชาวบ้านปรับปรุงหรือพัฒนาขึ้น ผู้ผลิตจะมีการเพิ่มสีสันและเพิ่มวัสดุเข้าไปในผลิตภัณฑ์ ส่วนรูปแบบผู้ผลิตจะนิยมผลิตภัณฑ์รูปแบบเดิมที่เคยผลิตกันมา ทำให้รูปทรงที่ได้และภาพรวมไม่แตกต่างกันมากนัก

2.2 วิธีการสาน และเครื่องมือ อุปกรณ์ ในการสร้างงานจักสาน

ชาวบ้านจะมีวิธีการผลิตลวดลายตามแบบอย่างที่เคยได้รับการถ่ายทอดมา ซึ่งรูปแบบของลวดลายของเครื่องจักสานในแต่ละถิ่นมีลักษณะเฉพาะท้องถิ่นที่แตกต่างกันไป และมีชื่อเรียกต่าง ๆ แตกต่างกันไปแม้จะเป็นลายชนิดเดียวกันก็ตาม ลักษณะของการสร้างลวดลายแบ่งได้เป็นแบบต่าง ๆ ดังนี้

1. การสานด้วยวิธีการสอดขัดกัน
2. การสานด้วยวิธีการสอดขัดกันด้วยเส้นทแยง
3. การสานด้วยวิธีขคกันเป็นวง
4. การสานด้วยลวดลายอิสระ

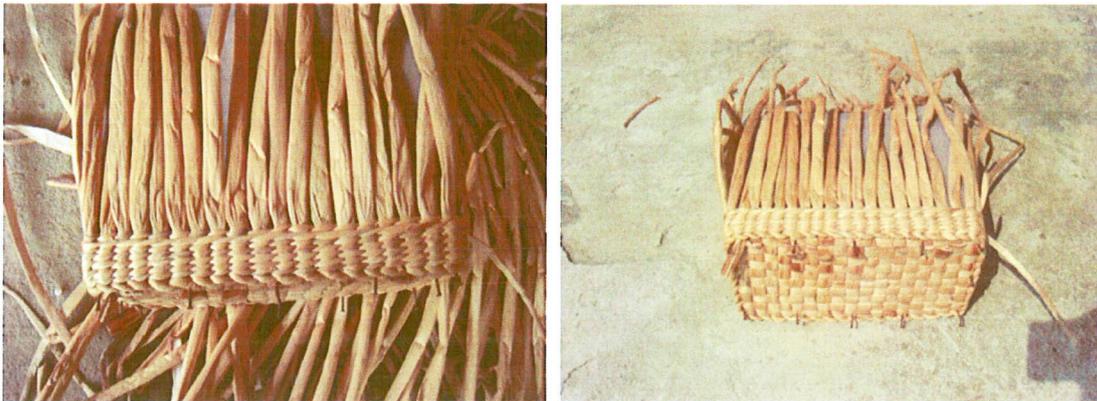
ลวดลายที่ได้รับความนิยมในการผลิตคือลวดลายการสอดขัดกัน และสอดขัดกันด้วยเส้นทแยง เนื่องจากเป็นลวดลายที่สามารถขึ้นรูปทรงได้ง่ายและผู้ผลิตมีความถนัดในการผลิต

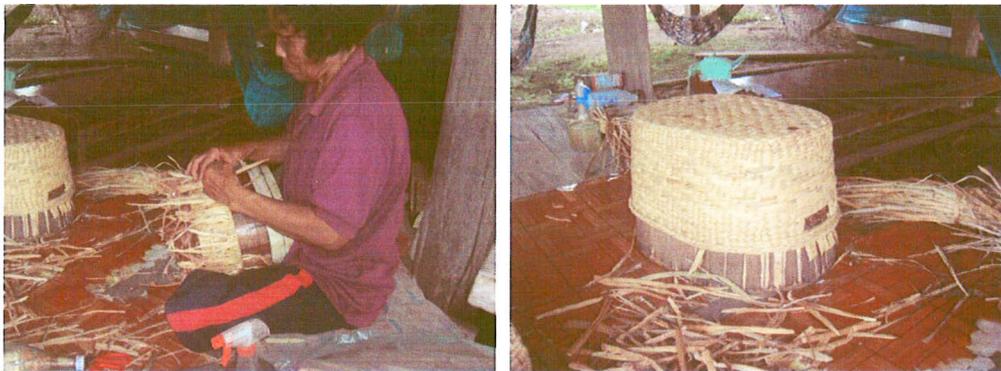
รูปภาพที่ 80 - 81 แสดงรูปแบบของลวดลายการสานแบบสอดขัดกัน

รูปภาพที่ 82 - 83 แสดงรูปแบบของลวดลายการสานแบบสอดขัดกัน

รูปภาพที่ 84 - 85 แสดงรูปแบบการขึ้นรูปทรงของผลิตภัณฑ์ จากภาพมีการใช้ต้นแบบที่ผลิตจากวัสดุที่มีความแข็งแรงเพื่อเป็นการขึ้นรูปทรงของงานจักสาน

รูปภาพที่ 86 - 87 แสดงภาพของการเข้าไปศึกษาและสัมภาษณ์ภายในชุมชน โดยศึกษาวิธีการผลิตรวมถึงความคิดเห็นของผู้ผลิต

2.3 รูปแบบและตลาด

จากการศึกษา การออกแบบรูปทรงและลวดลายผู้ผลิตมีการผลิตในรูปแบบที่เคยผลิตกันมา เนื่องจากความเคยชินในการจักสานรูปแบบเดิม โดยมีการดัดแปลงลวดลายจากการใช้ลายสานของสีที่ต่างกัน ในระยะหลังชาวบ้านมีการใช้สีส้นและมีการเพิ่มวัสดุเข้ามาใช้ในผลิตภัณฑ์มากขึ้น แต่ก็ยังไม่แตกต่างจากรูปแบบหรือรูปทรงเดิมมากนัก และจากรูปแบบสีที่ชาวบ้านผลิต ในบางรายมีสีส้นมากเกินไปเนื่องจากชาวบ้านไม่รู้แนวทางในการออกแบบและควบคุมโทนสี เมื่อออกแบบและพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ทำให้ผลิตภัณฑ์ไม่เป็นที่ต้องการของตลาด

รูปภาพที่ 88 แสดงให้เห็นถึงรูปแบบและสีสันทันของผลิตภัณฑ์จากผักตบชวา จากรูปเป็นผลิตภัณฑ์ประเภทตะกร้าใส่ของ

2.4 การนำวัสดุชนิดอื่นภายในท้องถิ่นมาพัฒนาผลิตภัณฑ์

ปัจจุบันชาวบ้านมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์โดยมีการนำวัสดุชนิดอื่น เช่น หนัง ไม้ รีบบิ้น มาใช้ในการผลิตโดยการผสมผสานกับวัสดุธรรมชาติมากขึ้น แต่รูปแบบที่ได้ในการพัฒนายังมีความใกล้เคียงกันมากเนื่องจากเมื่อมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ภายในชุมชน ชุมชนใกล้เคียงหรือผู้ประกอบการที่ผลิตหัตถกรรมจักสานก็จะมีการเลียนแบบหรือพัฒนารูปแบบที่ใกล้เคียงกัน

รูปภาพที่ 89 - 90 แสดงให้เห็นถึงรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่มีการผสมผสานวัสดุธรรมชาติกับวัสดุชนิดอื่น จากภาพเป็นผลิตภัณฑ์จากผักตบชวาที่สานประดับตกแต่งด้วยหนัง และรีบบิ้น

2. ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมในการดำเนินการถ่ายทอดเทคโนโลยี

เนื่องจากคณะผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์โดยการเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาและผลิตผลิตภัณฑ์ร่วมกับกลุ่มผู้ผลิตเครื่องจักสาน คณะผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1) สักยภาพในการเรียนรู้ ความพร้อมของเครื่องมือ และทักษะในการทำผลิตภัณฑ์

จากการที่คณะผู้วิจัย ศึกษาศักยภาพความพร้อมในการผลิตและการออกแบบ พบว่ากลุ่มชาวบ้านมีทักษะและฝีมือในการผลิตเป็นอย่างดี เนื่องจากมีการถ่ายทอดทักษะมาตั้งแต่บรรพบุรุษ ทำให้มีความชำนาญในการผลิต แต่เนื่องจากการปฏิบัติเป็นระยะเวลาอันยาวนานทำให้รูปแบบที่มีการผลิตออกมาเพื่อการจำหน่าย มีการออกแบบรูปทรงและลวดลายรูปแบบเดิมที่เคยผลิตกันมา ในระยะหลังชาวบ้านมีการใช้สีสัณและมีการเพิ่มวัสดุเข้ามาใช้ในผลิตภัณฑ์มากขึ้น แต่ก็ยังไม่แตกต่างจากรูปแบบหรือรูปทรงเดิมมากนัก

สำหรับกลุ่มชาวบ้านผู้ผลิตที่ได้ร่วมเข้ามารับการถ่ายทอดการออกแบบและการผลิตแบบใหม่ บางกลุ่มมีความพร้อมที่จะจัดการถ่ายทอดได้ในเวลารวดเร็วเนื่องจากชาวบ้านมีทักษะพื้นฐานในการสานเป็นอย่างดี มีเครื่องจักรและอุปกรณ์ที่จำเป็นในการผลิต รวมทั้งมีการยอมรับในข้อเสนอแนะ และแนวทางในการพัฒนารูปแบบใหม่ๆ ได้เป็นอย่างดี แต่มีบางกลุ่มที่ไม่ยอมรับแนวทางใหม่เนื่องจากความถนัดและการสานแบบวิธีหรือรูปแบบเดิมมานาน

2) สภาพความเป็นอยู่และการดำเนินชีวิต

กลุ่มผู้ผลิตสินค้าหัตถกรรมจักสานโดยส่วนใหญ่ มีการผลิตและถ่ายทอดกันภายในครอบครัว มีหน้าที่ประจำในการช่วยกันผลิต เช่น พ่อ แม่ หรือผู้สูงอายุที่ว่างงาน มีการรับงานสานจากศูนย์เพื่อนำมาผลิต เมื่อผลิตเสร็จจึงนำไปส่งที่ศูนย์เพื่อรับค่าจ้าง หรือบางกลุ่มมีการผลิตและจำหน่ายเอง

3. บทบาทของผู้นำท้องถิ่น

บทบาทของกลุ่มที่คณะผู้วิจัยเลือกเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และสามารถชักจูงเกษตรกรหรือผู้ผลิตงานจักสานทั่วไปในท้องถิ่นให้ปฏิบัติตามได้ เนื่องจากชาวบ้านมีการผลิตงานร่วมกัน และมีความใกล้ชิดกันในกลุ่มเครือญาติ ดังนั้นการถ่ายทอดการออกแบบหรือการพัฒนาผลิตภัณฑ์รวมทั้งการแจ้งข้อมูลข่าวสารต่างๆ จะสามารถถ่ายทอดได้ทั่วถึงและเกิดการยอมรับได้ง่ายกว่า การติดต่อผ่านหน่วยงานราชการ คณะผู้วิจัยจึงมีการถ่ายทอดแนวทางการออกแบบและเทคนิคต่างๆ ให้ผู้นำกลุ่มในการนำไปถ่ายทอดต่อไป

เห็นได้ว่าชาวบ้านผู้ผลิตงานหัตถกรรมจักสานในตำบลคลองนกระทุง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ปัจจุบันมีวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ในลักษณะชนบทกึ่งเมือง ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างในโรงงานอุตสาหกรรม ร้อยละ 50 อาชีพเกษตรกรมีเพียงร้อยละ 30 ซึ่งเกษตรกรส่วนนี้บางส่วนจะประกอบอาชีพโดยการผลิตงานจักสานจากวัสดุธรรมชาติ โดยชาวบ้านส่วนนี้จะมีการรับผลิตงานจักสานจากผู้นำกลุ่ม ซึ่งผู้นำจะมีการรับงานจากยอดสั่งสินค้า ซึ่งจะมีการผลิตตามแบบของลูกค้า หรือรับผลิตเพื่อให้ผู้นำกลุ่มนำไปขายต่อในตลาด โดยชาวบ้านส่วนใหญ่ยังคงให้ความสำคัญกับผู้นำท้องถิ่น มีการ พบปะสังสรรค์ปรึกษาหารือ ในการร่วมมือกันพัฒนาท้องถิ่น โดยใช้การทำประชาคมหมู่บ้าน ตำบล และประชาชน ได้ให้ความร่วมมือกับทางราชการทุกหน่วยงานเป็นอย่างดี

รูปภาพที่ 91 – 92 แสดงภาพของการเข้าไปศึกษาและสัมภาษณ์ภายในชุมชนโดยมีการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน

4. ความเป็นไปได้ในการส่งเสริมให้ทำการผลิตเป็นอุตสาหกรรม

จากการสำรวจและประเมินความเป็นไปได้ในการส่งเสริมและพัฒนาให้เป็นอุตสาหกรรมกลุ่มผู้ผลิตที่อาศัยอยู่ในจังหวัดนครปฐม มีศักยภาพที่เหมาะสมในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ได้เป็นอย่างดี และสามารถพัฒนาให้เป็นอุตสาหกรรมภายในครัวเรือนได้ เนื่องจากชุมชนมีความพร้อมทั้งทักษะการผลิต เครื่องมือ สถานที่ และระบบการจัดจำหน่าย อีกทั้งมีแนวทางในการยอมรับการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพสินค้ารูปแบบใหม่ๆ และยังชุมชนสามารถรวมตัวกันผลิตสินค้าเพื่อการจำหน่ายได้เป็นจำนวนมาก

3. ผลการศึกษาผู้ผลิตและผู้บริโภค

3.1 ผลจากการศึกษาผู้ผลิตงานหัตถกรรมจักสานภายในจังหวัดนครปฐม

แบบบันทึกการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ผลิตงานหัตถกรรมจากผักตบชวา ในจังหวัดนครปฐม เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากวัสดุธรรมชาติภายในท้องถิ่นจังหวัดนครปฐม

1) ผลการศึกษาผู้ผลิตหัตถกรรมจักสาน

ชื่อผู้ผลิต	นาถดดา ล้อประสิทธิ์ถาวร	4-5 ปี	ผลิต กระจเป่า ตะกร้า
	สุวรรณ สากล	10 ปี	ผลิต กระจเป่า ตะกร้า ถาด
	จรวย (บ้านอ้อย)	22 ปี	ผลิต กระจเป่า ตะกร้า ก่องเอนกประสงค์
	มณฑา รายพิวดี	27 ปี	ผลิต กระจเป่า ตะกร้า ก่องเอนกประสงค์
	ไพบูรณ์ ชากะสิก	8 ปี	ผลิต ของตกแต่งบ้านก่องเอนกประสงค์กระจเป่า
	อัญชัญ รอดทอง	30 ปี	ผลิต กระจเป่า ตะกร้า ของตกแต่งบ้าน
	สอาด เศรษฐ์	10 ปี	ผลิต กระจเป่าของใช้สอยก่องเอนกประสงค์
	อำไพ ไทรศรีคำ	10 ปี	ผลิต กระจเป่าของใช้สอยก่องเอนกประสงค์
	วันเพ็ญ สวิพันธ์	8 ปี	ผลิต กระจเป่าของใช้สอยก่องเอนกประสงค์

จริญ เถาว์สุด

20 ปี พลิต กระเป่า ของใช้สอย กล่อง

เอนกประสงค์ ของตกแต่งบ้าน

จากผลการศึกษาพบว่าผู้ผลิตมีการผลิตผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจักสานประเภทเดียวกัน โดยผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่ที่มีการผลิตประเภทเดียวกัน เช่น กระเป่า ตะกร้า กล่องเอนกประสงค์ ของใช้สอย และผลิตภัณฑ์ประเภทของตกแต่งบ้าน เห็นได้ว่าผู้ประกอบการจะผลิตรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่เหมือนกัน โดยไม่ได้คำนึงถึงการพัฒนาให้เกิดความแตกต่างในตลาด มีการผลิตสินค้ารูปแบบใดก็ผลิตแบบเดิม เมื่อรูปแบบสินค้าที่ใกล้เคียงกันวางจำหน่ายภายในบริเวณพื้นที่เดียวกันย่อมส่งผล คือทำให้เกิดส่วนแบ่งทางการตลาด โดยผู้บริโภคจะมีทางเลือกในการตัดสินใจซื้อสินค้ามากขึ้น ส่งผลให้ผู้ผลิตขายสินค้าได้น้อยลง

3.2 สัมภาษณ์รูปแบบผลิตภัณฑ์ที่ผู้บริโภคให้ความนิยมมากที่สุด

จากผลการศึกษาพบว่า กระเป่า เป็นผลิตภัณฑ์ที่ได้รับความนิยมมากที่สุด ส่วนผลิตภัณฑ์อื่นๆที่ได้รับความนิยมรองลงมาคือคือ กล่องเอนกประสงค์, ของใช้สอย, ตะกร้าสานเต็มใบ พร้อมฝาปิด, แจกันสานไม้ไผ่หุ้มเซรามิค, หมวกสตรี, แจกัน, ถาดอเนกใส่ผลไม้ ซึ่งจากการศึกษาเห็นได้ว่ารูปแบบผลิตภัณฑ์ที่ได้รับความนิยมมากที่สุดคือรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่มีการผลิตมากที่สุด ดังนั้นแม้การจำหน่ายผลิตภัณฑ์กระเป่าจะได้รับความนิยมสูง แต่ก็มีส่วนแบ่งทางการตลาดมากเนื่องจากมีผู้ผลิตมาก ทำให้ปริมาณการขายสินค้าน้อยลงด้วย แต่จากแนวทางดังกล่าวผู้ผลิตสามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงผลิตภัณฑ์ได้ในอนาคต เพื่อสร้างความแตกต่างของรูปแบบสินค้า

3.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์หัตถกรรมเครื่องจักสานของชุมชนกับวัสดุธรรมชาติชนิดอื่น

จากผลการศึกษาพบว่า ผู้ผลิตจำนวน 7 ราย มีแนวความคิดในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของตนเอง เช่น การผลิตรูปแบบผลิตภัณฑ์แบบใหม่ที่ตนเองไม่เคยผลิต เช่น กล่องเอนกประสงค์สำหรับใส่นามบัตร รองเท้า เบาะรองนั่งและเฟอร์นิเจอร์ที่ทำจากผักตบชวา เป็นต้น เห็นได้ว่าผู้ผลิตมีความต้องการผลิตรูปแบบผลิตภัณฑ์แบบใหม่ และมีแนวทางในการผสมผสานวัสดุธรรมชาติและรูปแบบวัสดุอื่นๆเช่น หนัง ผ้า ซึ่งผู้ผลิตบางรายไม่มีความรู้และแนวทางในการออกแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ ทำให้ผลิตสินค้ารูปแบบเดิมที่ตนเองมีความถนัด ที่เคยผลิตมา จึงควรมีแนวทางในการสนับสนุนและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์รูปแบบใหม่เพื่อเป็นความรู้ในการผลิตรูปแบบสินค้าที่ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคที่เพิ่มขึ้น

3.4 วัสดุธรรมชาติภายในท้องถิ่นที่สามารถพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์

จากการศึกษาพบว่า วัสดุจากธรรมชาติที่สามารถนำมาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์จักสาน ส่วนใหญ่ผู้ผลิตให้ความนิยมผักตบชวา รองลงมาเป็นวัสดุธรรมชาติชนิดอื่นๆ เช่น กระชูด ไบลาน กะลา ไบเคย

ตารางที่ 1 แสดงรูปแบบจำนวนความนิยมของวัสดุจากธรรมชาติในการพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์

วัสดุธรรมชาติ	ความถี่	ร้อยละ
กระจุค	1	10.0
ผักตบชวา	5	50.0
ใบลาน	1	10.0
เส้นใยจากกล้วย	1	10.0
ไม้ไผ่	1	10.0
ผักตบชวา	1	10.0
จำนวน	10	100.0

ตารางที่ 2 แสดงวัสดุที่เหมาะสมในการนำมาพัฒนาผลิตภัณฑ์

วัสดุธรรมชาติ	ความถี่	ร้อยละ
กระจุค	1	10.0
ใบลาน	1	10.0
ผักตบชวา	6	60.0
ไม้ไผ่	1	10.0
จำนวน	10	100.0

วัสดุที่เหมาะสมในการนำมาพัฒนาผลิตภัณฑ์

จากการศึกษาพบว่าผู้ผลิตส่วนใหญ่เห็นว่าผักตบชวามีความเหมาะสมในการนำมาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์รองลงมาเป็นวัสดุธรรมชาติชนิดอื่น ๆ เช่น กระจุค ใบลาน ตามลำดับ

1. ผลจากการศึกษานักท่องเที่ยวในจังหวัดนครปฐม

แบบสอบถามความคิดเห็นทั่วไปและแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์เครื่องจักสานจากวัสดุธรรมชาติในจังหวัด นครปฐม เพื่อพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์เครื่องจักสานจากวัสดุธรรมชาติ โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาความต้องการของผู้บริโภคจำนวน 300 คน ที่เข้ามาท่องเที่ยวภายในจังหวัด นครปฐม เพื่อเป็นแนวทางในการนำมาปรับปรุงและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่เดิมในจังหวัด นครปฐมให้เกิดการพัฒนาผลิตภัณฑ์รูปแบบใหม่และตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคมากขึ้น

ตารางที่ 3 แสดงความต้องการรูปแบบของผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจักสานในจังหวัดนครปฐม

รูปแบบผลิตภัณฑ์จักสาน	ความถี่	ร้อยละ
เฟอร์นิเจอร์ เช่น เก้าอี้ โซฟา โต๊ะ เป็นต้น	18	6.0
ของตกแต่งบ้าน เช่น โคมไฟ แจกัน เป็นต้น	66	22.0
ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้สอย เช่น กระเป๋า หมวก รองเท้า เป็นต้น	87	29.0
ภาชนะใส่ของ เช่น ตะกร้า ถาดใส่ของ เป็นต้น	129	43.0
จำนวน	300	100.0

จากการศึกษาพบว่าผู้บริโภคส่วนใหญ่ต้องการผลิตภัณฑ์ประเภทภาชนะใส่ของคิดเป็นร้อยละ 43.0 รองลงมาต้องการผลิตภัณฑ์เครื่องใช้สอย คิดเป็นร้อยละ 29.0 ผลิตภัณฑ์ประเภทของตกแต่งบ้านคิดเป็นร้อยละ 22.0 และเฟอร์นิเจอร์ คิดเป็นร้อยละ 6.0 ตามลำดับ

ตารางที่ 4 แสดงรูปแบบผลิตภัณฑ์เครื่องจักสานที่ผู้บริโภคต้องการมากที่สุดในท้องตลาด

ผลิตภัณฑ์จักสานที่ผู้บริโภคต้องการมากที่สุด	ความถี่	ร้อยละ
เฟอร์นิเจอร์ เช่น เก้าอี้ โซฟา โต๊ะ เป็นต้น	63	21.0
ของตกแต่งบ้าน เช่น โคมไฟ แจกัน เป็นต้น	99	33.0
ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้สอย เช่น กระเป๋า หมวก รองเท้า เป็นต้น	81	27.0
ภาชนะใส่ของ เช่น ตะกร้า ถาดใส่ของ เป็นต้น	57	19.0
จำนวน	300	100.0

จากการศึกษาพบว่าผลิตภัณฑ์ประเภทของตกแต่งบ้าน เช่น โคมไฟ แจกัน เป็นที่ต้องการมากที่สุดคือ ร้อยละ 33.0 และผลิตภัณฑ์เครื่องใช้สอย เฟอร์นิเจอร์ และ ภาชนะใส่ของ ตามลำดับ เห็นได้ว่าเมื่อเทียบกับตารางวิจัยที่ 3 ผลิตภัณฑ์ที่มีจำหน่ายภายในจังหวัดนครปฐมมากที่สุด มีจำนวนปริมาณความต้องการไม่มากขึ้นด้วย แต่เมื่อเปรียบเทียบปริมาณร้อยละของผลิตภัณฑ์ ประเภทเฟอร์นิเจอร์ และของตกแต่งบ้าน คณะผู้วิจัยเห็นว่าเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีความต้องการสูงเมื่อเทียบกับตารางรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่มีการผลิตมากภายในชุมชน ดังนั้นจากแนวทางดังกล่าวเห็นได้ว่ามีช่องว่างทางการตลาดที่ผู้ผลิตควรคำนึงถึงในการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อการจำหน่าย และเสนอรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่ตอบสนองความต้องการ ให้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภคมากที่สุด เนื่องจากผลิตภัณฑ์ที่มีการผลิตขายโดยส่วนใหญ่เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีการผลิตขายจำนวนมากและสามารถหาซื้อได้ตามแหล่งร้านค้าหรือแหล่งท่องเที่ยวทั่วไป

ตารางที่ 5 รูปแบบผลิตภัณฑ์เครื่องจักรงานที่ผู้บริโภคมองเห็นว่าควรได้รับการพัฒนา

ผลิตภัณฑ์จักรงานที่ผู้บริโภคมองเห็นว่าควรได้รับการพัฒนา	ความถี่	ร้อยละ
เฟอร์นิเจอร์ เช่น เก้าอี้ โซฟา โต๊ะ เป็นต้น	108	36.0
ของตกแต่งบ้าน เช่น โคมไฟ แจกัน เป็นต้น	75	25.0
ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้สอย เช่น กระเป๋า หมวก รองเท้า เป็นต้น	69	23.0
ภาชนะใส่ของ เช่น ตะกร้า ถาดใส่ของ เป็นต้น	48	16.0
จำนวน	300	100.0

จากการศึกษาพบได้ว่ารูปแบบผลิตภัณฑ์ที่ผู้บริโภคมองเห็นว่าควรได้รับการพัฒนา มากที่สุด คือผลิตภัณฑ์ประเภทเฟอร์นิเจอร์ ของตกแต่งบ้าน และผลิตภัณฑ์เครื่องใช้สอย ตามลำดับ

ตารางที่ 6 ผลิตภัณฑ์จากวัสดุธรรมชาติในปัจจุบันควรปรับปรุงรูปแบบ

ผลิตภัณฑ์จากวัสดุธรรมชาติควรปรับปรุงรูปแบบ	ร้อยละที่เห็นด้วย
รูปแบบที่ทันสมัย	86.0
รูปทรงที่แปลกใหม่	85.0
ให้มีการผสมผสานวัสดุชนิดอื่น	65.0
สี สัน สดใสขึ้น	57.0
ออกแบบรูปแบบผลิตภัณฑ์ชนิดใหม่	53.0
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม 300 คน	

จากแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ผู้บริโภคให้ความสำคัญในการปรับปรุงรูปแบบผลิตภัณฑ์ มากที่สุด คือรูปแบบที่ทันสมัย ร้อยละ 86 รูปทรงที่แปลกใหม่ ร้อยละ 85 และ ให้มีการผสมผสานวัสดุ ชนิดอื่น, สี สัน สดใสขึ้น, และออกแบบรูปแบบผลิตภัณฑ์ชนิดใหม่ ตามลำดับ

ตารางที่ 7 สาเหตุสำคัญในการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์จากวัสดุธรรมชาติ

สำคัญที่สุดในการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์จากวัสดุธรรมชาติ	ความถี่	ร้อยละ
รูปแบบที่สวยงาม	123	41.0
รูปทรงที่แปลกใหม่	48	16.0
ประโยชน์ใช้สอย	69	23.0
สีสันทัน	27	9.0
ราคา	33	11.0
จำนวน	300	100.0

จากการศึกษาพบว่า สาเหตุสำคัญที่สุดในการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์จากวัสดุธรรมชาติคือความสวยงาม ประโยชน์ใช้สอย รูปทรงแปลกใหม่ ราคา และสีสันทันตามลำดับ

สรุปแนวทางในการพัฒนาการออกแบบ

แนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจักสานคณะผู้วิจัยมีแนวทางในการพัฒนาโดยการออกแบบที่คำนึงถึงผู้ผลิตและแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของผู้บริโภค จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากวัสดุธรรมชาติ พบว่าผู้ผลิตชาวคือวัสดุที่ผู้ผลิตนิยมนำมาใช้ในการออกแบบมากที่สุด เนื่องจากเป็นวัสดุที่หาได้ง่าย สามารถปลูกและผลิตได้เองภายในท้องถิ่น ส่วนวัสดุธรรมชาติชนิดอื่นพบว่าสามารถนำมาพัฒนาผลิตภัณฑ์ต่อได้ โดยมีการเสนอแนะในการผสมผสานวัสดุเพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบที่ทันสมัยและสร้างความหลากหลายของผลิตภัณฑ์มากยิ่งขึ้น ส่วนประเภทของผลิตภัณฑ์ที่คณะผู้วิจัยมีแนวทางในการออกแบบนั้นคือผลิตภัณฑ์ประเภทเฟอร์นิเจอร์เนื่องจากเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีความต้องการในตลาดค่อนข้างสูง เมื่อเทียบกับรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่จำหน่ายในตลาดจังหวัดนครปฐม เป็นแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อตอบสนองช่องว่างทางการตลาดที่ยังมีความต้องการของผู้บริโภคอยู่มากในปัจจุบัน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนางานออกแบบให้กับผู้ผลิตหัตถกรรมจักสานในชุมชน รวมทั้งแสดงถึงศักยภาพของผู้ผลิตที่จะออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ต่อไปได้ในอนาคต

4. แนวทางการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์

จากผลการศึกษา พบว่าผลิตภัณฑ์จักสานจากวัสดุธรรมชาติ ยังได้รับความนิยมอยู่ เนื่องจากผู้บริโภคมีความต้องการและหันมาใช้วัสดุที่มาจากธรรมชาติมากขึ้น แต่เนื่องจากราคาที่สูง และการใช้งานที่คงทนน้อยกว่าวัสดุสังเคราะห์ ทำให้ผู้บริโภคมีทางเลือกในการตัดสินใจได้มากขึ้น และผู้บริโภคบางส่วนหันไปซื้อผลิตภัณฑ์จักสานจากวัสดุสังเคราะห์เพิ่มขึ้น เนื่องจากความคงทนในการใช้งาน

มากกว่า ดังนั้นการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์จักสานนอกจากจะเป็นการสร้างทางเลือกให้กับผู้บริโภคแล้ว ยังเป็นการสร้างความนิยมในตัวผลิตภัณฑ์ให้เพิ่มขึ้นด้วย

จากการสำรวจข้อมูลพบว่า ปัญหาในเรื่องรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่มีความใกล้เคียงกันมาก ชาวบ้านในท้องถิ่นมีการผลิตผลิตภัณฑ์รูปแบบเดียวกัน ประเภทเดียวกัน ซึ่งการผลิตจำนวนมากส่งผลให้ผลิตภัณฑ์จำหน่ายได้ลดลงเนื่องจากผู้บริโภคมีทางเลือกในการซื้อสินค้า โดยผู้บริโภคจะเลือกซื้อสินค้าที่ดีที่สุดทั้งในเรื่องรูปแบบ ราคา และประโยชน์ใช้สอย ดังนั้นผู้ผลิตจึงควรพัฒนาผลิตภัณฑ์รูปแบบใหม่เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค และเสนอรูปแบบผลิตภัณฑ์ใหม่สู่ตลาด โดยมุ่งการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อให้เกิดการยอมรับของตลาดภายในประเทศและมุ่งการพัฒนาเพื่อการส่งออก ซึ่งจากการศึกษาพบว่า ผลิตภัณฑ์ประเภทเฟอร์นิเจอร์เป็นผลิตภัณฑ์ที่ผู้บริโภคมีความต้องการสูงเมื่อเทียบกับปริมาณที่ผลิตภายในชุมชน คณะผู้วิจัยจึงมีแนวทางการออกแบบภายใต้การศึกษาถึงปัญหาพื้นฐานดังต่อไปนี้

ปัญหาที่พบจากการพัฒนาผลิตภัณฑ์คือ

1. ผลิตภัณฑ์ที่ออกแบบมีการลอกเลียนแบบกันเองภายในชุมชน ทำให้ผลิตภัณฑ์มีรูปแบบเดียวกัน และใกล้เคียงกันมาก ทำให้ไม่ได้รับความสนใจจากผู้บริโภค และแม้ปัจจุบันมีการพัฒนารูปแบบต่างๆมากขึ้น แต่ก็ยังไม่สามารถพัฒนาสินค้าไปสู่ระดับสากลได้
2. รูปแบบที่ผลิตต้องใช้เวลาทำมาก รวมทั้งมีเฉพาะผู้สูงอายุในหมู่บ้านที่มีความชำนาญในการผลิต ดังนั้นผลิตภัณฑ์บางชิ้นอาจจะไม่คุ้มกับเวลาในการผลิต
3. ขาดแนวทางหรือตัวอย่างที่ดีในการออกแบบ เนื่องจากปัญหาด้านข้อมูลข่าวสารซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญในการพัฒนาอุตสาหกรรมหัตถกรรมไทย ให้สามารถแข่งขันกับประเทศคู่แข่งได้ และชาวบ้านขาดช่องทางการสื่อสารในการศึกษารูปแบบผลิตภัณฑ์ที่ทันสมัย จึงทำให้การผลิตมักทำตามแบบที่เคยทำมาในอดีต หรือรูปแบบของกลุ่มในชุมชน เป็นผลทำให้สินค้ามีรูปแบบเหมือนกันและซ้ำกันมาก
4. การพัฒนาของผู้ผลิตมีการออกแบบโดยการย้อมสีเพิ่ม หรือประยุกต์โดยการใส่วัสดุอื่นเพิ่มเติม โดยไม่ได้ปรับปรุงรูปแบบหรือแนวทางการออกแบบใหม่ ๆ ทำให้ผลิตที่พัฒนาแล้วยังมีรูปแบบใกล้เคียงกับรูปแบบเดิมอยู่
5. ผู้ผลิตไม่ได้ศึกษาถึงความต้องการของผู้บริโภคจากปัญหาดังกล่าวคณะผู้วิจัยจึงมีแนวทางในการพัฒนาการออกแบบผลิตภัณฑ์ โดยเสนอเทคนิคการผลิตและแนวทางในการออกแบบผลิตภัณฑ์ให้มีความแปลกใหม่และสวยงามมากขึ้น โดยคำนึงถึงหลักพื้นฐานในการศึกษาคือความต้องการของผู้บริโภคและการผลิตด้วยวัสดุภายในท้องถิ่น โดยการออกแบบเทคนิคเบื้องต้นในการสร้างลวดลายหรือรูปทรงที่แตกต่างจากเดิม แต่ยังคงใช้แนวทางและพื้นฐานความรู้เดิมของชุมชนเพื่อส่งเสริมและพัฒนาให้ชาวบ้านได้เรียนรู้อย่างเป็นขั้นเป็นตอน และสามารถนำไปพัฒนางานออกแบบเองได้

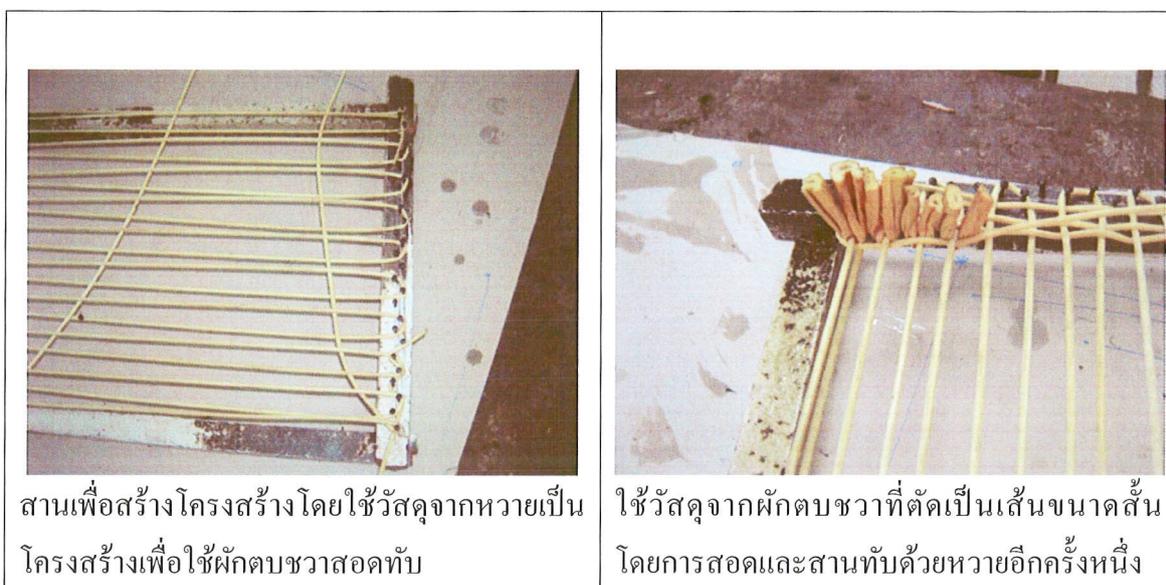
ผสมผสานกับเอกลักษณ์ภูมิปัญญาของกลุ่ม การพัฒนารูปแบบให้เกิดเพิ่มมูลค่า และยังคงรักษาความสม่ำเสมอของผลิตภัณฑ์ ให้มีความละเอียด ประณีต ขนาดรูปทรงมาตรฐาน เป็นที่ต้องการของตลาด

5. แนวทางการปรับปรุงและพัฒนาผลิตภัณฑ์รูปแบบผลิตภัณฑ์จักสานจากวัสดุธรรมชาติ

จากการศึกษาคณะผู้วิจัยเลือกใช้ผลิตภัณฑ์จากผักตบชวาเป็นวัสดุหลักในการออกแบบและพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ เนื่องจากพื้นฐานการผลิตและการยอมรับของชาวบ้าน จำนวนวัสดุที่หาได้ง่าย และสามารถผลิตได้เองในชุมชน รวมทั้งการผลิตขึ้นรูปทรงทำได้ง่ายกว่าผลิตภัณฑ์จากวัสดุธรรมชาติชนิดอื่น โดยคณะผู้วิจัยมีแนวทางในการส่งเสริมผลิตภัณฑ์ร่วมกับวัสดุอื่น ๆ ในท้องถิ่น เช่น เชือกกล้วย ตะไคร้ และวัสดุธรรมชาติในพื้นที่

รูปแบบการออกแบบผลิตภัณฑ์ของชาวบ้านมีการผลิตรูปแบบและเทคนิคเดิมที่มีการผลิตกันอยู่ ชาวบ้านบางส่วนที่ไม่สามารถสื่อสารกับแหล่งข่าวสารในการเรียนรู้การพัฒนารูปแบบการออกแบบหรือรูปแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ คณะผู้วิจัยจึงมีแนวทางในการออกแบบเทคนิคการผลิตลดตายใหม่ ๆ เพื่อให้เป็นแนวทางในการที่ชาวบ้านสามารถนำไปประยุกต์ใช้หรือพัฒนาผลิตภัณฑ์ของตนเองต่อไปได้ โดยมีการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ตารางรูปภาพที่ 7 ตัวอย่างรูปแบบการผลิตการสานรูปแบบใหม่ในการนำเสนอให้กลุ่มผู้ผลิต

ตารางรูปภาพที่ 7 ตัวอย่างรูปแบบการผลิตการสานรูปแบบใหม่ในการนำเสนอให้กับกลุ่มผู้ผลิต (ต่อ)

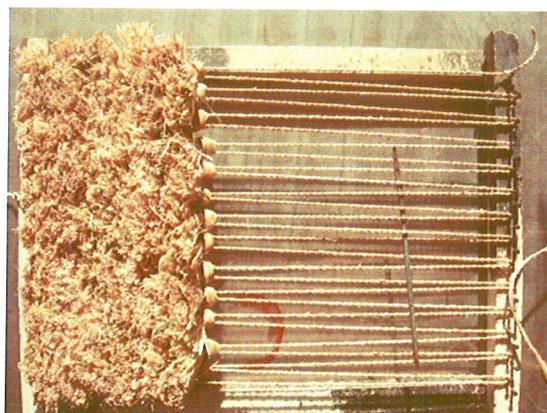
ด้านหลังของโครงสร้างการสานผักตบชวาทำให้พื้นผิวอีกรูปแบบหนึ่งที่สามารถนำไปพัฒนาต่อ

สานผักตบชวาเป็นลักษณะแถวเรียงสลับขึ้นลง

หลังจากการสานมีการใช้แปรงสางเพื่อให้เกิดเป็นเส้นขนาดเล็ก

การสานจากด้านหน้าแสดงให้เห็นการสานเรียงบนเส้นเชือก

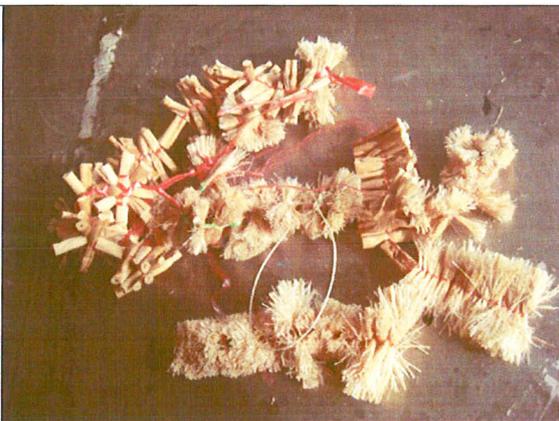
การสานจากด้านหน้าแสดงให้เห็นการสานเรียงต่อกัน

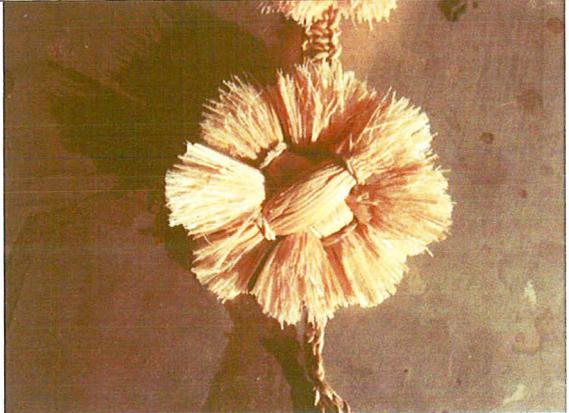
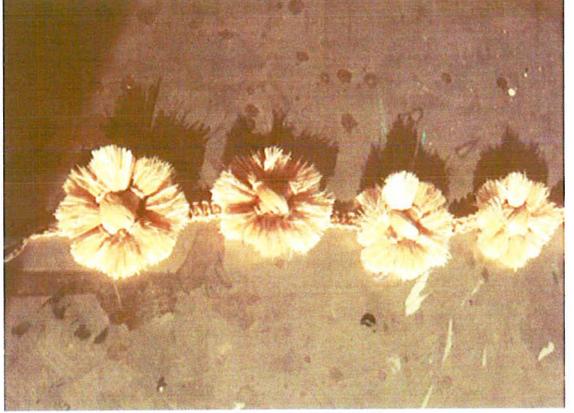
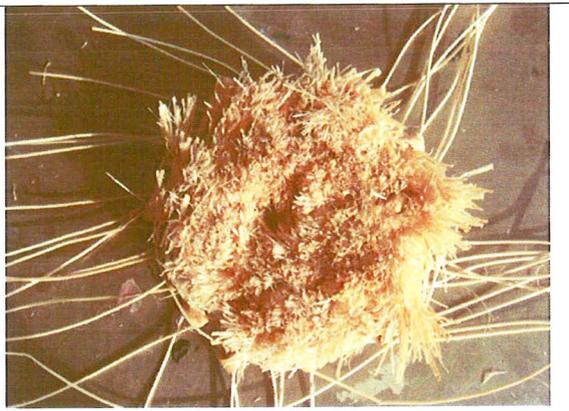
การสานลงบนวัสดุชนิดอื่นๆเพื่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์

จากรูปแบบดังกล่าวสามารถนำไปพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อให้เกิดรูปแบบพื้นผิวแบบใหม่บนผลิตภัณฑ์นอกจากการสานแบบรูปแบบเดิม การสานรูปแบบนี้ต้องอาศัยโครงสร้างช่วยเช่นเชือก หวาย เหล็ก หรือ วัสดุที่มีลักษณะเป็นเส้นการสานจะสานต่อกันไปเรื่อยๆ ลักษณะเป็นแถว โดยใช้วิธีการผูกด้วยเชือก หรือการใช้เส้นผักตบชวาพันลงบนโครงสร้าง หลังจากนั้นจึงมีการหวีให้ผักตบชวาเป็นเส้นขนาดเล็ก

ตารางรูปภาพที่ 8 แสดงตัวอย่างเทคนิคในการใช้เส้นผักตบชวาสร้างรูปแบบใหม่ ๆ

 <p>แสดงวิธีการสานเส้นผักตบชวาลงบนเชือกเป็นลักษณะเส้นยาว</p>	 <p>หลังจากสานผักตบชวาลงบนเชือกแล้ว จึงแสดงเทคนิคการตะกุกโดยใช้แปรงแข็งหวีลงบนเส้นผักตบเพื่อให้เกิดเส้นผักตบที่มีขนาดเล็กมีลักษณะใกล้เคียงกับขนสัตว์ เป็นแนวทางในการนำไปพัฒนาผลิตภัณฑ์</p>
 <p>หลังจากสานผักตบชวาลงบนเชือก และตะกุกให้เส้นผักตบชวาเป็นเส้นเล็ก สามารถพันเกลียวเพื่อให้เกิดรูปทรงใหม่ได้</p>	 <p>วิธีการแสดงลักษณะการผูกผักตบชวาลงบนเชือกด้วยลักษณะต่างๆ</p>

ตารางรูปภาพที่ 8 แสดงตัวอย่างเทคนิคในการใช้เส้นผักตบชวาสร้างรูปแบบใหม่ๆ (ต่อ)

	
<p>รูปแบบผักตบชวาที่มีการสานเป็นลักษณะของดอกไม้ โดยการวางเส้นผักตบชวาสลับกันและใช้เชือกกล้วยมัดให้เกิดรูปทรง</p>	<p>รูปแบบผักตบชวาที่มีการสานเป็นลักษณะของดอกไม้ต่อกันเป็นเส้นยาว สามารถนำไปเป็นวัสดุสำหรับการตกแต่งงานจักสานได้</p>
	
<p>รูปแบบเส้นผักตบชวาที่มีการสานลงบนหวายและพันเกลียว</p>	<p>วิธีการสานมั่วโดยใช้เส้นเชือกจากวัสดุธรรมชาติหลากหลายชนิด เช่น ผักตบ เชือกกล้วย หวาย</p>

ตารางรูปภาพที่ 8 แสดงตัวอย่างเทคนิคในการใช้เส้นผักตบชวาสร้างรูปแบบใหม่ๆ (ต่อ)

 <p>วิธีการถักเปียด้วยผักตบชวา โดยลักษณะการสานให้เกิดเป็นรูปแบบเส้นแบน</p>	 <p>วิธีการสานเชือกกล้วยลักษณะเป็นตาข่ายและมีการสานเก็บริม</p>
 <p>วิธีการสานเชือกกล้วยโดยวางเชือกกล้วยเป็นลักษณะเส้นตรงต่อกัน แล้วจึงสานทับด้วยเส้นผักตบชวา เพื่อให้เกิดการยึดติดกัน</p>	 <p>วิธีการสานแบบมั่วโดยใช้เส้นจากวัสดุธรรมชาติมาสานเพื่อทับกันเพื่อให้เกิดพื้นผิวที่มีความแปลกใหม่</p>

แนวทางการออกแบบ

ผลิตภัณฑ์เดิมของกลุ่มผู้ผลิตงานจักสานในจังหวัดนครปฐม โดยส่วนมากเป็นงานรูปแบบเดิมที่กลุ่มผลิตและจำหน่ายอยู่คือ กระเป๋า ตะกร้าใส่ของ หมวก ซึ่งปัจจุบันมีรูปแบบสีสันทันที่หลากหลายน่าสนใจ รวมทั้งมีการคิดแปลงโดยผสมผสานวัสดุชนิดอื่นเข้าไปเช่น หนัง หรือวัสดุธรรมชาติอื่นๆ ในท้องถิ่น แต่เนื่องจากรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่มีในชุมชนมีรูปแบบที่คล้ายคลึงการมาก ทั้งสีสันทัน รูปทรง ลวดลาย ทำให้ผลิตภัณฑ์เกิดการแข่งขันกันเองภายในชุมชน ซึ่งควรได้รับการปรับเปลี่ยนและมุ่งการพัฒนาการออกแบบ โดยคณะผู้วิจัยมีแนวทางในการพัฒนาการออกแบบและผลิตภัณฑ์รูปทรงและเทคนิคลวดลายแบบใหม่ โดยคณะผู้วิจัยได้วางแนวทางไว้ดังนี้ คือ

1. ออกแบบผลิตภัณฑ์รูปแบบใหม่ เพื่อเป็นทางเลือกและส่งเสริมการพัฒนาผลิตภัณฑ์ในอนาคต
  2. ออกแบบเทคนิคและวิธีการผลิตโดยอาศัยพื้นฐานความรู้เดิมและเพิ่มเทคนิคใหม่ เช่น การออกแบบผลิตภัณฑ์ส่วนของโครงสร้างเพิ่มเข้ามา
  3. ออกแบบลวดลายหรือการทำพื้นผิวของผลิตภัณฑ์รูปแบบใหม่
  4. ออกแบบโดยพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ให้ทันสมัยและเป็นที่ต้องการของตลาดและสามารถใช้ได้ในชีวิตประจำวัน
  5. ผลิตภัณฑ์ที่ออกแบบ ชาวบ้านสามารถเรียนรู้การผลิตและสามารถนำไปผลิตเองได้
  6. มีการเพิ่มเติมวัสดุเพื่อเป็นการปรับปรุงรูปแบบให้ทันสมัยขึ้นและควรเหมาะสมกับการใช้งาน
6. การออกแบบผลิตภัณฑ์จากวัสดุธรรมชาติ เพื่อทำตัวอย่างต้นแบบสำหรับการถ่ายทอดเทคโนโลยี

6.1 ขั้นตอนในการออกแบบและการทดลองผลิตตัวต้นแบบ

แนวทางการออกแบบที่ 1

คณะผู้วิจัยมีแนวทางในการเสนอการออกแบบโดยแสดงเทคนิคการผลิตและการสร้างลวดลายและรูปทรงแปลกใหม่ จึงมีแนวทางในการออกแบบโดยการผสมผสานวัสดุธรรมชาติต่างๆที่มีในห้องถิ่น คือ ฝักตบชวา เชือกกล้วย หวาย ซึ่งคณะผู้วิจัยมีการทดลองการนำวัสดุธรรมชาติมาสานผลิตเป็นรูปทรงเพื่อเป็นพื้นฐานในการนำไปพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ โดยการออกแบบเป็นรูปสัตว์ต่างๆ ซึ่งเป็นพื้นฐานการออกแบบที่คณะผู้วิจัยมีความรู้และมีความถนัดในด้านนี้

แนวทางในการทำงานและขั้นตอนต่างๆดังต่อไปนี้ คือ

1. ขั้นตอนการเตรียมวัสดุ

ตารางรูปภาพที่ 9 ตัวอย่างแสดงขั้นตอนการเตรียมวัสดุ

วัสดุที่คณะผู้วิจัยมีการเก็บตัวอย่างภายในท้องถิ่น บ้านคลองนกระทุง ตำบลคลองนกระทุง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

วัสดุ	รูปแบบวัสดุ
ผักตบชวา	
เชือกกล้วย	

ตารางรูปภาพที่ 9 ตัวอย่างแสดงขั้นตอนการเตรียมวัสดุ (ต่อ)

วัสดุ	รูปแบบวัสดุ
เชือกกล้วย	
หวาย	
ตะไคร้	

2. เตรียมโครงลวดในการออกแบบ

ขั้นตอนนี้คณะผู้วิจัยได้ออกแบบโครงสร้างของรูปสัตว์ ซึ่งคณะผู้วิจัยได้ใช้วัสดุจากลวดสร้างโครงสร้าง เชื่อมลวดที่ตัดให้เกิดเป็นรูปทรงที่ต้องการ

3. ขั้นตอนการสานผลิตภัณฑ์

การสานโดยใช้วัสดุจากธรรมชาติ คณะผู้วิจัยมีการสานลวดลายโดยการเลือกใช้วัสดุและสีในส่วนต่างๆของตัวสัตว์ที่ต่างกัน โดยเริ่มจากวัสดุธรรมชาติจากหวายที่มีความแข็งแรงในการสานเพื่อสร้างเป็นโครงสร้าง และสานทับด้วยวัสดุชนิดอื่นตาม โดยมีรูปแบบการสานอย่างอิสระ วิธีนี้ผู้ผลิตสามารถสร้างลวดลายและสีสันทันได้อย่างอิสระ

รูปภาพที่ 93 – 94 มีการสานหวายเป็นโครงสร้างและสานเชือกกล้วย ผักตบชวาและวัสดุธรรมชาติชนิดอื่นตามลงไป

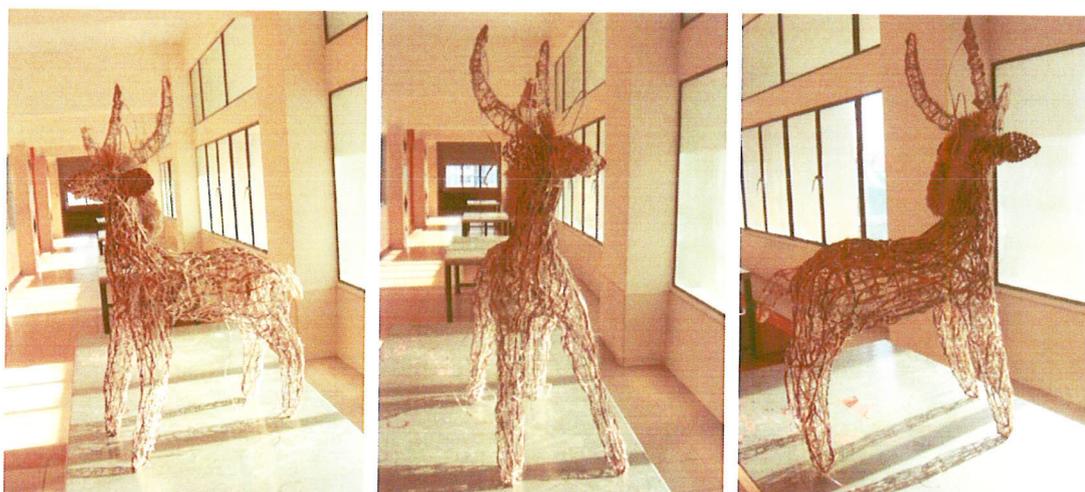
ขั้นตอนนี้คณะผู้วิจัยมีการเพิ่มสีสันทันและสานวัสดุธรรมชาติที่แตกต่างกันลงไปเพื่อสร้างความสวยงามและความแปลกใหม่ให้กับตัวผลิตภัณฑ์ และพื้นผิว

รูปภาพที่ 95 - 96 คณะผู้วิจัยมีการสานเส้นผักตบชวาทับลงไปบนตัววางเพื่อเป็นการเพิ่มพื้นผิว

รูปภาพที่ 97 - 98 คณะผู้วิจัยสานวัสดุธรรมชาติแต่งเติมรายละเอียดลงบนตัวผลิตภัณฑ์

รูปภาพที่ 99 - 101 แสดงผลงานจากการสานผลิตภัณฑ์

รูปภาพที่ 102 แสดงผลงานจากการสานเพิ่มเติมเพื่อให้เกิดความแน่นของลวดลาย

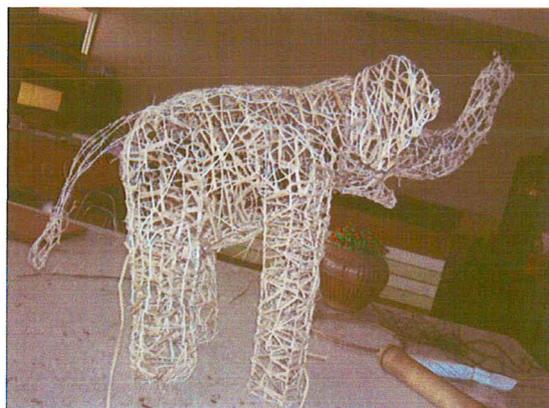
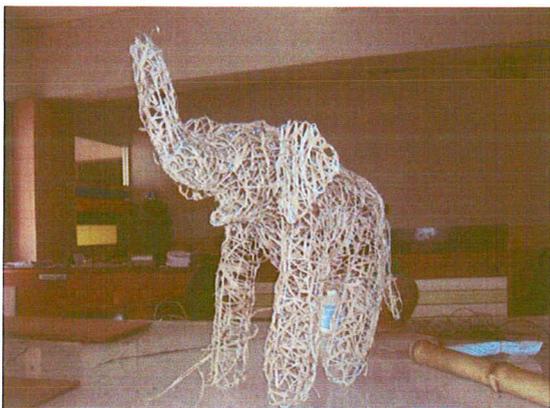
รูปภาพที่ 103 แสดงผลงานจากการสานผลิตภัณฑ์

รูปภาพที่ 104 แสดงผลงานจากการสานผลิตภัณฑ์

ตารางรูปภาพที่ 10 ตัวอย่างแสดงขั้นตอนการเตรียมวัสดุ

คณะผู้วิจัยมีการสร้างผลิตภัณฑ์รูปทรงอื่นๆ โดยออกแบบเป็นรูปช้าง โดยการสานลวดลายอย่างอิสระและมีรูปแบบเทคนิคการสานที่ต่างกัน

การขึ้นโครงสร้างด้วยหวายเป็นรูปแบบตัวช้างคณะผู้วิจัยมีการทดลองตัดเส้นหวายเพื่อสร้างโครงสร้าง และมีการสานทับด้วยวัสดุจากธรรมชาติ

หลังจากได้โครงสร้างของช้างผู้วิจัยใช้วัสดุจากเชือกกล้วย ผักตบชวา และต้นตะไคร้สานทับกันเพื่อให้เกิดพื้นผิวของตัวช้าง

ตารางรูปภาพที่ 10 ตัวอย่างแสดงขั้นตอนการเตรียมวัสดุ (ต่อ)

จากภาพเห็นได้ว่าพื้นผิวที่เกิดจากการสานทับกันของเส้นวัสดุธรรมชาติหลากหลายชนิด สร้างสีสัน และพื้นผิวที่มีความแปลกใหม่มากขึ้น

ตัวอย่างต้นแบบที่ได้จากการสานวัสดุธรรมชาติที่ต่างกัน จากรูปภาพเห็นได้ว่าวัสดุธรรมชาติสามารถ พัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์เป็นรูปทรงอิสระได้ และสามารถใช้อวัสดุธรรมชาติหลายชนิดผสมผสานในการสร้างรูปแบบและพื้นผิวที่แตกต่าง เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์

สรุปผลจากการออกแบบในขั้นต้น

แนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์โดยใช้วัสดุธรรมชาติในขั้นต้นคณะผู้วิจัยพบว่าวัสดุจากธรรมชาติสามารถนำมาผลิตรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่มีรูปทรงแปลกใหม่ได้ และสามารถสร้างพื้นผิวแบบใหม่ นอกเหนือจากวิธีการสาน ซึ่งขึ้นกับแนวทางการพัฒนาของผู้ผลิต รูปทรงจากการทดลองการผลิต คณะผู้วิจัยเห็นว่าควรมีแนวทางการออกแบบที่ใช้งานได้เพื่อตอบรับกับความต้องการของกลุ่มผู้บริโภค และตอบสนองการใช้งานอื่นๆร่วมด้วย โดยผลิตภัณฑ์ในขั้นตอนนี้คณะผู้วิจัยมีแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ไปสู่การออกแบบเฟอร์นิเจอร์ โดยมีรูปทรงและพื้นผิวของวัสดุจากงานจากสานที่แปลกใหม่ มากขึ้น โดยนำแนวทางจากการทดลองสานรูปแบบต่างๆมาพัฒนางานออกแบบ

6.2 ขั้นตอนในการออกแบบและการผลิต โดยการทำงานร่วมกับชุมชน

แนวทางการออกแบบที่ 2

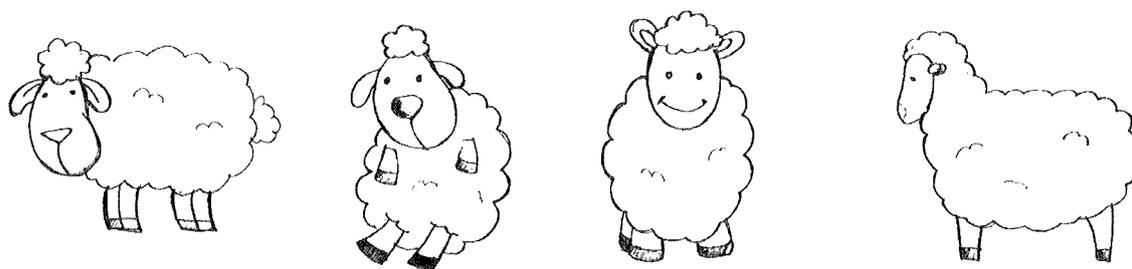
แนวทางในการพัฒนาคณะผู้วิจัยมีแนวทางในการออกแบบผลิตภัณฑ์เฟอร์นิเจอร์รูปสัตว์ เนื่องจากรูปทรงของสัตว์เป็นพื้นฐานความรู้เดิมที่ชาวบ้านสามารถออกแบบและศึกษาได้เบื้องต้นและสามารถพัฒนาเป็นรูปทรงหรือทำทางอื่น ๆ ได้เพิ่มเติม ซึ่งแนวทางการออกแบบนี้เป็นเฟอร์นิเจอร์รูปสัตว์ที่สำหรับตกแต่งและประดับบ้าน

การศึกษาแนวทางในการผลิตและพัฒนารูปแบบและลวดลายแบบใหม่ ผู้วิจัยมีแนวทางในการออกแบบโดยการใช้พื้นฐานความรู้เดิมของชาวบ้านและแนวทางการพัฒนารูปแบบใหม่ของคณะผู้วิจัย โดยการศึกษาเข้าไปมีส่วนร่วมในการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ร่วมกับชุมชนและท้องถิ่นผู้ผลิต รวมทั้งศึกษาการตอบรับการถ่ายทอดความรู้ในการผลิตและออกแบบผลิตภัณฑ์

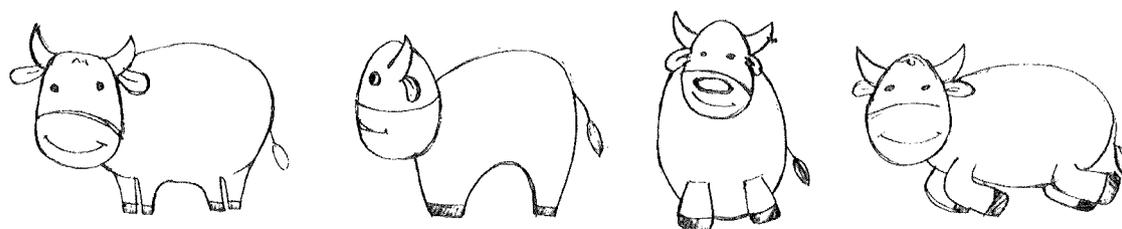
จากผลการศึกษาเบื้องต้นของวัสดุธรรมชาติในการผลิตพบว่า ชาวบ้านมีความถนัดในการผลิตวัสดุธรรมชาติจากผักตบชวาและสามารถหาวัสดุในการผลิตได้ง่ายในชุมชน ดังนั้นการผลิตคณะผู้วิจัยจึงมีแนวทางในการเลือกผักตบชวาเป็นวัสดุหลักในการจักสานโดยการผสมผสานวัสดุอื่นร่วมด้วย โดยมีขั้นตอนและแนวทางการผลิต ดังต่อไปนี้

1. ขั้นตอนการออกแบบโครงสร้าง

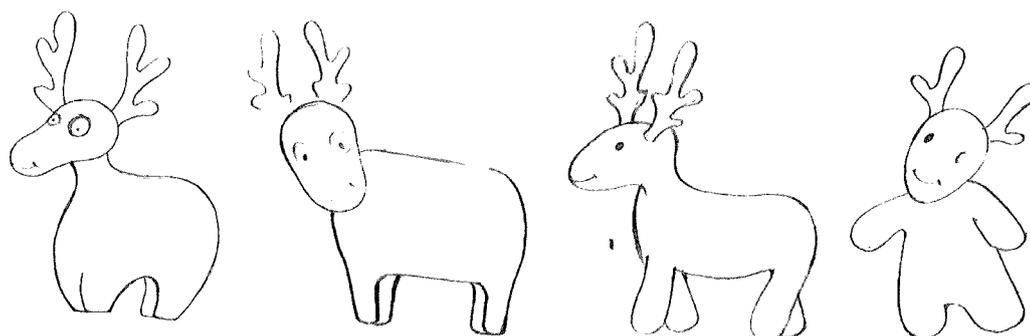
ขั้นตอนนี้คณะผู้วิจัยมีการออกแบบและพัฒนาโครงสร้างรูปทรงสัตว์โดยการสร้างโครงเหล็ก เพื่อเป็นโครงสร้างพื้นฐานในการผลิต โดยผู้วิจัยได้มีแนวทางในการสร้างโครงสร้างของสัตว์โดยออกแบบเป็นชุดผลิตภัณฑ์เฟอร์นิเจอร์ 1 ชุด ประกอบด้วย เก้าอี้เดี่ยว รูปทรงสัตว์ 4 ชนิด ได้แก่ เกะ ยีราฟ ควาย และควาง เก้าอี้ยาวสำหรับสองที่นั่ง รูปทรงยีราฟ และโต๊ะกลางที่ออกแบบรูปทรงเป็น ขอนไม้

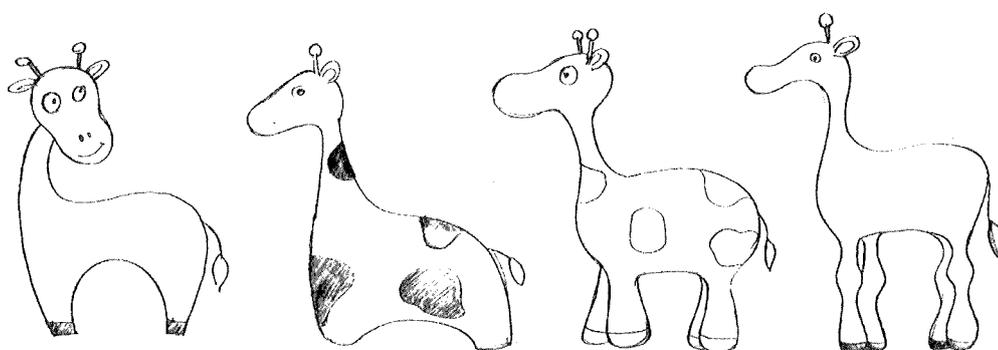
รูปภาพที่ 105 แสดงรูปแบบการวาดลวดลายจากรูปทรงของแกะ

รูปภาพที่ 106 แสดงรูปแบบการวาดลวดลายจากรูปทรงของควาย

รูปภาพที่ 107 แสดงรูปแบบการวาดลวดลายจากรูปทรงของกวาง

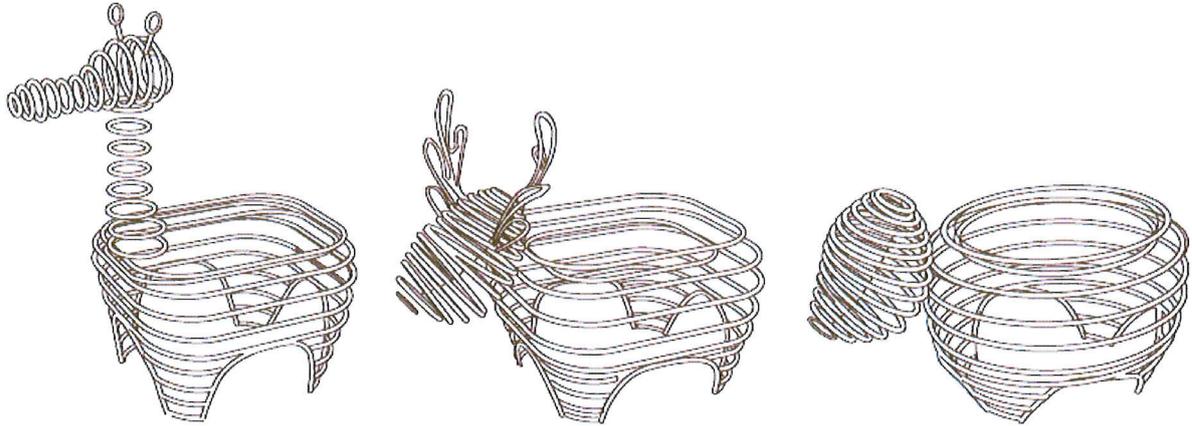

รูปภาพที่ 108 แสดงรูปแบบการวาดลวดลายจากรูปทรงของยีราฟ

รูปแบบการวาดลวดลายเบื้องต้นเพื่อเป็นแนวทางให้ผู้ผลิตได้เห็นแนวทางการออกแบบ ซึ่งผู้ผลิตควรมีการศึกษารูปทรงเพื่อเป็นแนวความคิดในการออกแบบผลิตภัณฑ์ เพื่อเข้าสู่ขั้นตอนการออกแบบผลิตภัณฑ์ และเพื่อเข้าสู่ขั้นตอนการผลิต จากแนวทางของการศึกษาลวดลายเบื้องต้น คณะผู้วิจัยมีการศึกษารูปทรงของสัตว์จากรูปวาดการ์ตูนรูปทรงต่างๆ และศึกษารูปทรงที่เหมาะสมใน

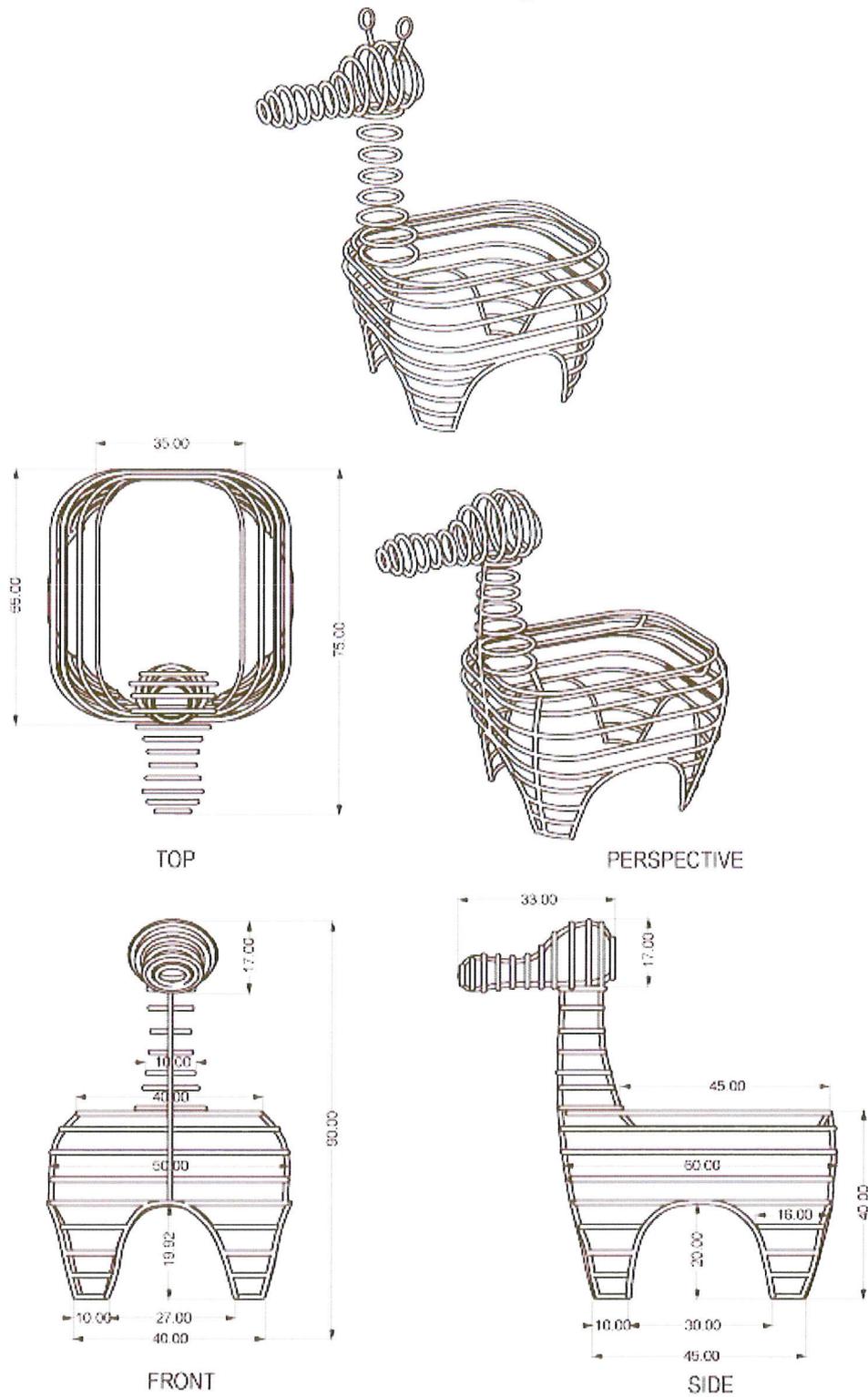
การพัฒนารูปแบบเพื่อผลิตเป็นเฟอร์นิเจอร์รูปทรงสัตว์ โดยสื่อถึงความสนุกสนานและมีความเป็นมิตร และสร้างเรื่องราวให้กับผลิตภัณฑ์ชุดเฟอร์นิเจอร์จากผักตบชวา

แนวทางการออกแบบเบื้องต้นคณะผู้วิจัยมีการออกแบบชุดเฟอร์นิเจอร์จากรูปทรงของสัตว์โดยประกอบด้วยเก้าอี้ จำนวน 3 ตัว และ โต๊ะกลาง 1 ตัว ซึ่งจากรูปทรงดังกล่าวสามารถพัฒนาเป็นรูปแบบเฟอร์นิเจอร์รูปทรงสัตว์ชนิดอื่นๆได้

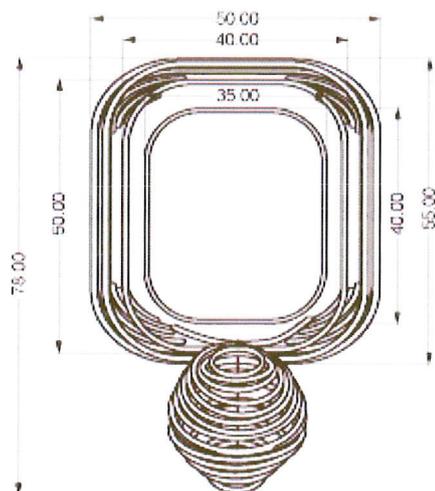
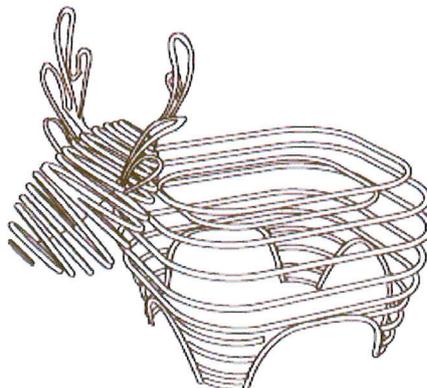
รูปภาพที่ 109 แสดงตัวอย่างรูปแบบโครงสร้างของเฟอร์นิเจอร์จาก ยีราฟ กวาง และแกะ

ขนาดโครงสร้างเฟอร์นิเจอร์รูปทรงยีราฟ

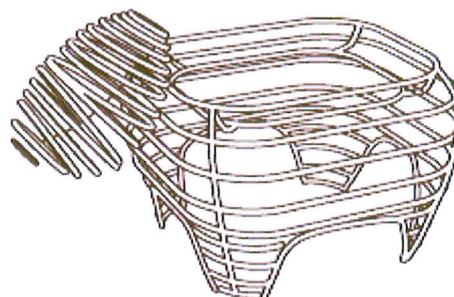

รูปภาพที่ 110 แสดงตัวอย่างรูปแบบโครงสร้างลวดของเฟอร์นิเจอร์จากยีราฟ ซึ่งแสดงรูปด้านและขนาด โดยหน่วยเป็นเซนติเมตร

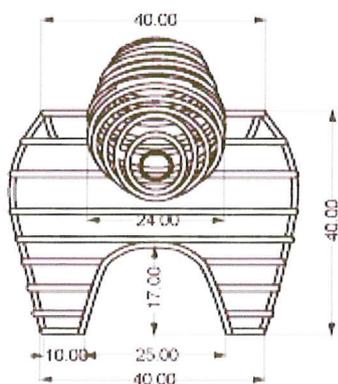
ขนาดโครงสร้างเฟอร์นิเจอร์รูปทรงวง

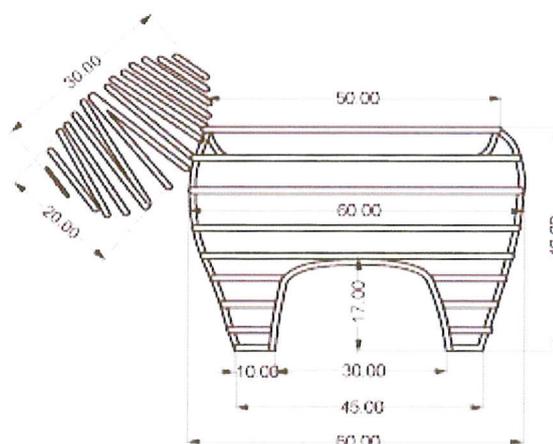
TOP

PERSPECTIVE

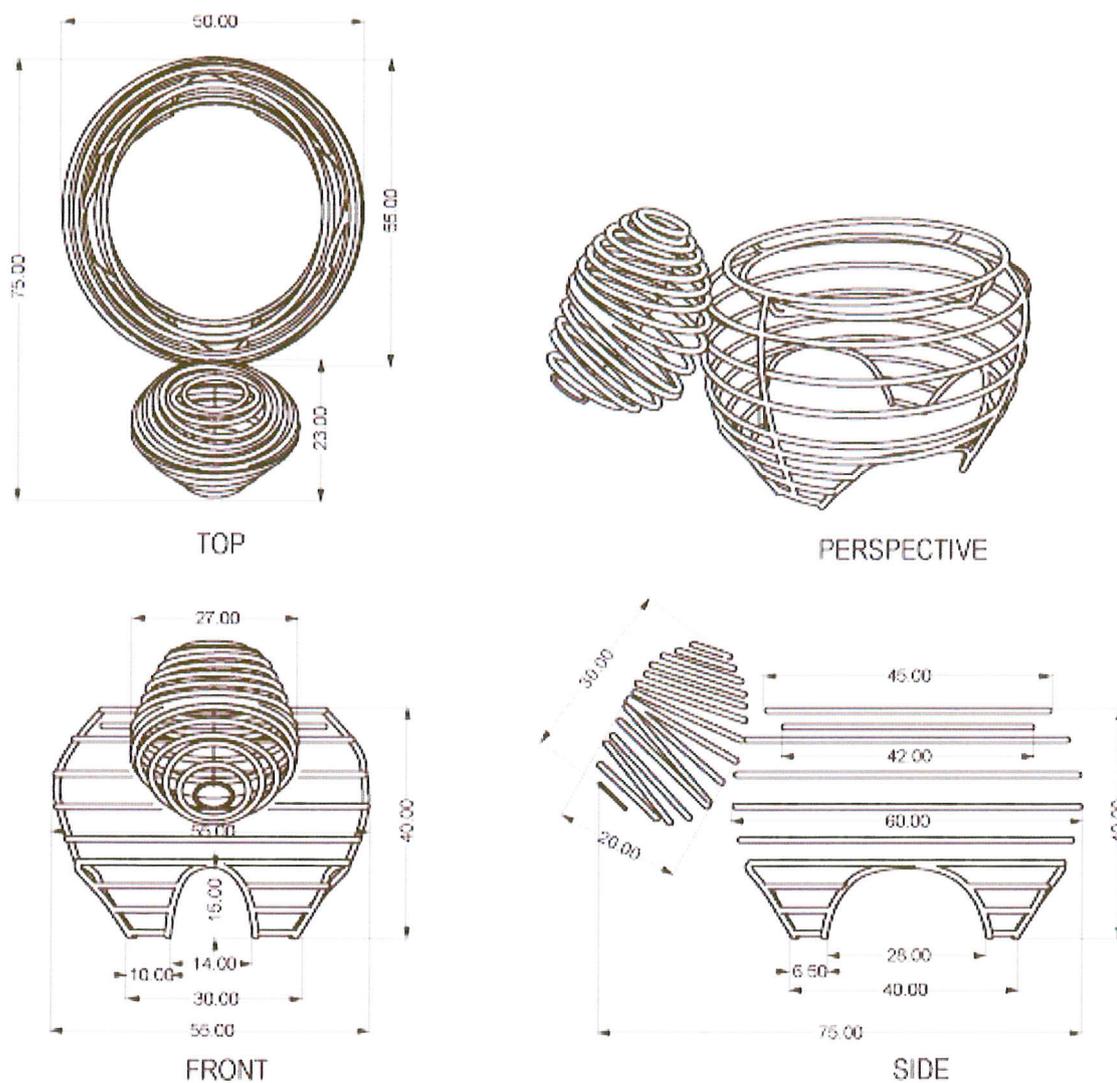
FRONT

SIDE

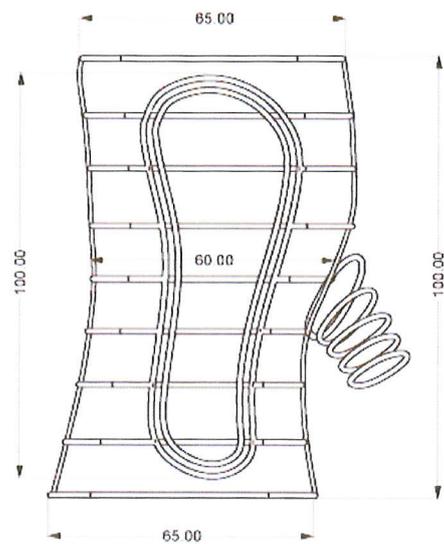
รูปภาพที่ 111 แสดงตัวอย่างรูปแบบโครงสร้างของเฟอร์นิเจอร์จาก กวาง ซึ่งแสดงรูปด้านและขนาด โดยหน่วยเป็นเซนติเมตร

ขนาดโครงสร้างเฟอร์นิเจอร์รูปทรงกะ

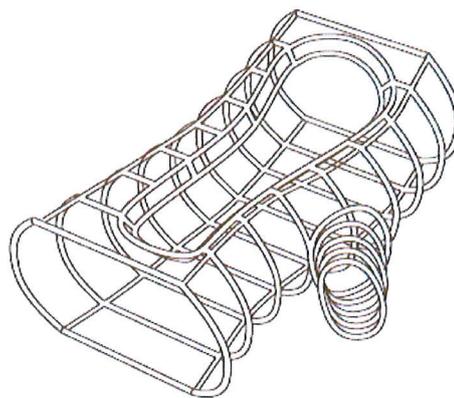

รูปภาพที่ 112 แสดงตัวอย่างรูปแบบโครงสร้างของเฟอร์นิเจอร์จาก กะ ซึ่งแสดงรูปด้านและขนาด โดยหน่วยเป็นเซนติเมตร

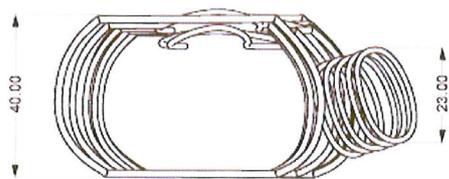
ขนาดโครงสร้างเฟอร์นิเจอร์โต๊ะกลางรูปทรงขอนไม้

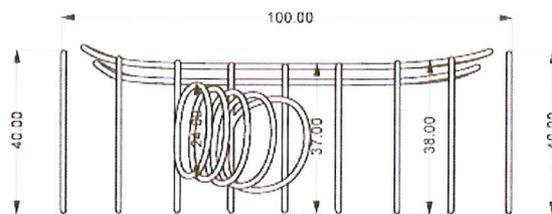
TOP

PERSPECTIVE

FRONT

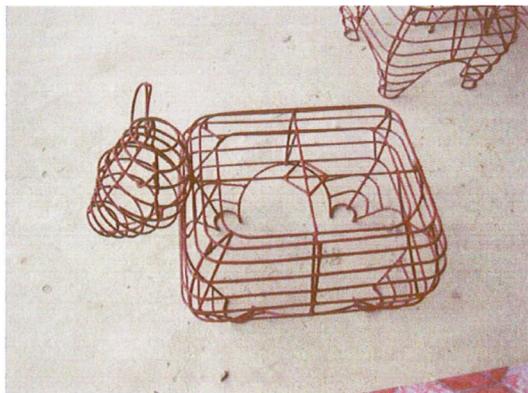
SIDE

รูปภาพที่ 113 แสดงตัวอย่างรูปแบบโครงสร้างของโต๊ะกลางโดยแสดงรูปด้านและขนาด โดยหน่วยเป็นเซนติเมตร

ตารางรูปภาพที่ 11 ตัวอย่างแสดงขั้นตอนการเตรียมวัสดุ

แสดงรูปทรงโครงสร้างชุดเฟอร์นิเจอร์รูปทรงสัตว์

โครงสร้างจากลวดในการผลิตเฟอร์นิเจอร์จากผักตบชวา จากภาพเป็น โครงเก้าอี้รูปทรงควาย

โครงสร้างจากลวดในการผลิตเฟอร์นิเจอร์จากผักตบชวาจากภาพเป็น โครงเก้าอี้รูปทรงแกะ

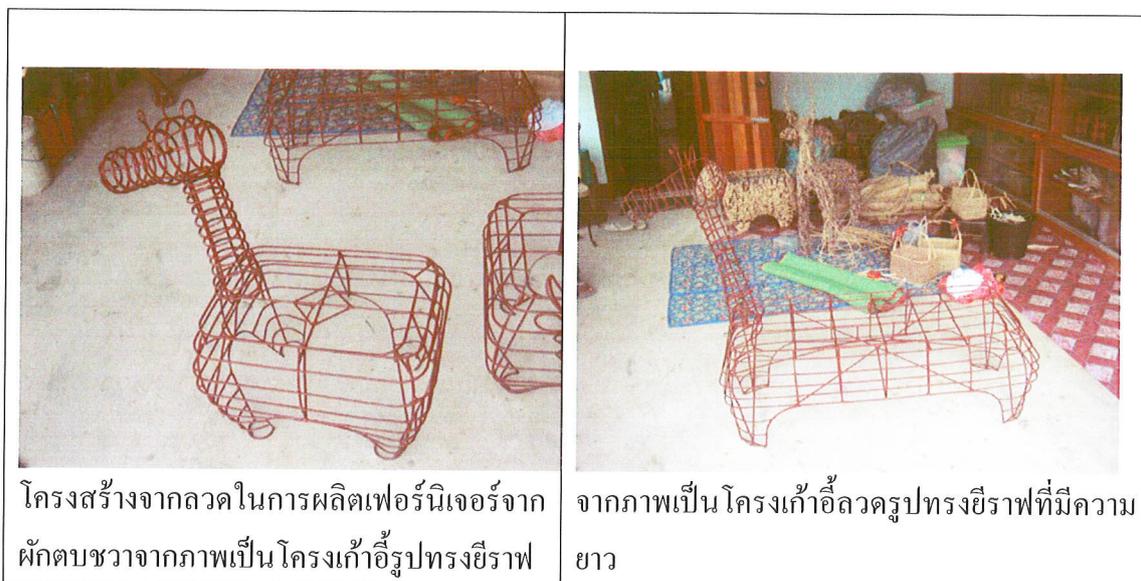

รูปทรงที่ต่างกันของโครงสร้าง ขึ้นกับรูปแบบและลักษณะของสัตว์แต่ละชนิด

ตัวอย่างโครงลวดและการสานวัสดุธรรมชาติ

ตารางรูปภาพที่ 11 ตัวอย่างแสดงขั้นตอนการเตรียมวัสดุ (ต่อ)

2. ขั้นตอนเตรียมวัสดุ

จากการศึกษาแนวทางในการพัฒนาวัสดุ ผลิตภัณฑ์ชุดนี้มีการออกแบบโดยใช้ผักตบชวาเป็นวัสดุหลักเนื่องจากเป็นวัสดุในท้องถิ่นที่สามารถหาได้ง่ายและผลิตได้เองภายในชุมชน โดยสามารถเสริมวัสดุอื่นที่มีภายในชุมชนด้วย และผู้วิจัยมีการออกแบบโดยใช้โครงสร้างเหล็กซึ่งมีการถ่ายทอดความรู้และแนวทางในการสร้างโครงสร้างผลิตภัณฑ์ชุดนี้ให้กับชุมชนเป็นแนวทางในการพัฒนางานออกแบบ

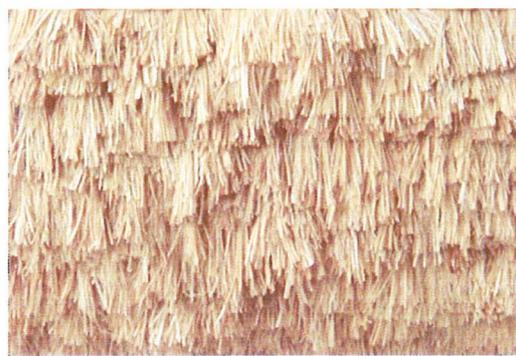

รูปภาพที่ 114 ผักตบชวาที่ผลิตได้ภายในชุมชน

3. ตัวอย่างขั้นตอนการผลิต

ตารางรูปภาพที่ 12 ตัวอย่างการผลิตรูปแบบเฟอร์นิเจอร์รูปทรงแกะจากผักตบชวา

แสดงขั้นตอนการผลิตและรูปแบบผลิตภัณฑ์ ดังต่อไปนี้

แสดงลักษณะพื้นผิวของผลิตภัณฑ์ที่มีการทอเส้นผักตบชวาให้เกิดเป็นเส้นขนาดเล็ก

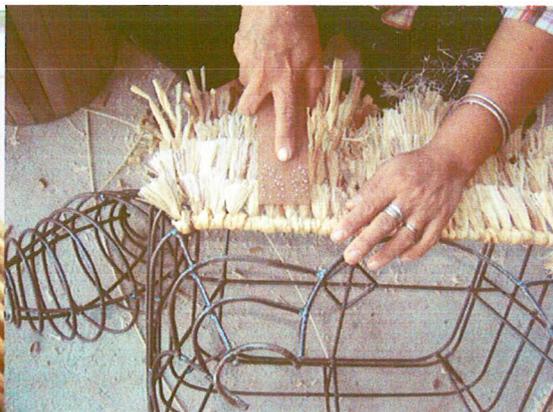
แสดงลำดับขั้นตอนการพันของเส้นผักตบชวาลงบน โครงสร้าง

แสดงลำดับขั้นตอนการพันของเส้นผักตบชวาลงบน โครงสร้าง

แสดงลำดับขั้นตอนการพันของเส้นผักตบชวาลงบนโครงสร้าง จากภาพจะมีการสานผักตบชวาเป็นลักษณะเรียงแถว

แสดงลำดับขั้นตอนการพันของเส้นผักตบชวาลงบนโครงสร้าง จากภาพจะมีการหิวเส้นผักตบชวาด้วยแปรงที่ผลิตจากตะปู

แสดงลำดับขั้นตอนการพันของเส้นผักตบชวาลงบนโครงสร้าง จากภาพจะมีการหิวเส้นผักตบชวาด้วยแปรงที่ผลิตจากตะปู

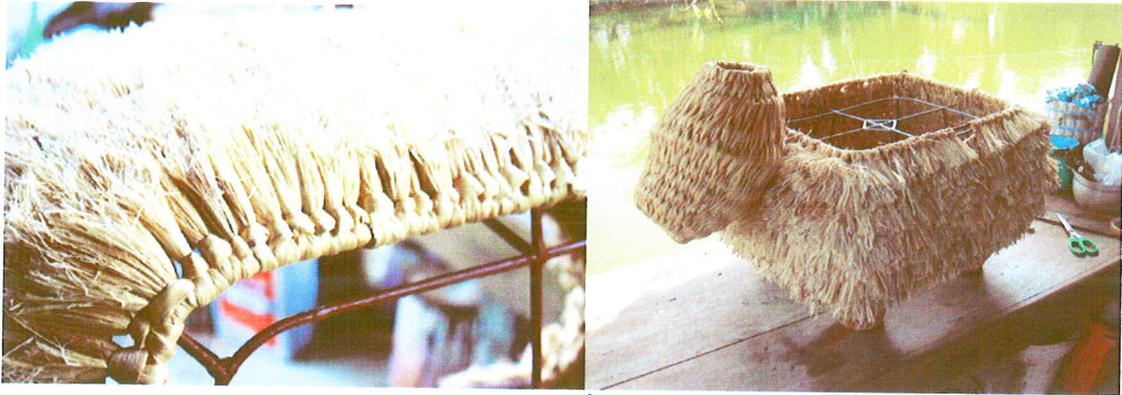
แสดงลำดับขั้นตอนการพันของเส้นผักตบชวาลงบน โครงสร้าง จากภาพจะเห็นรูปแบบการสานจาก
ด้านในโครงสร้าง

แสดงลำดับขั้นตอนการพันของเส้นผักตบชวาลงบน โครงสร้าง จากภาพจะมีการหิวเส้นผักตบชวา
ด้วยแปรงที่ผลิตจากตะปู

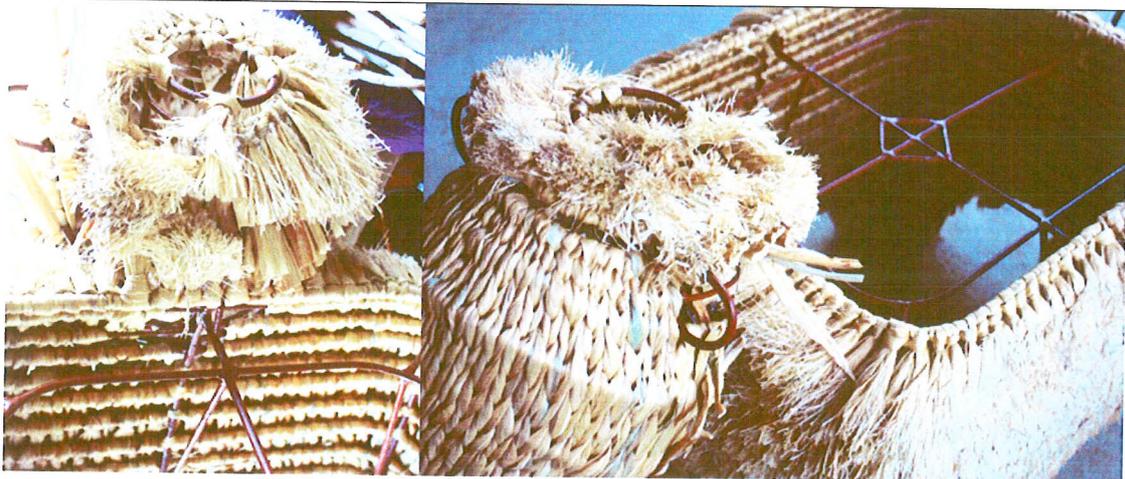
จากภาพรวมของการหิวเส้นผักตบชวากับด้วยแปรงที่ผลิตจากตะปู

จากภาพแสดงให้เห็นลักษณะเส้นที่เกิดจากการหวีด้วยแปรงตะปู

ภาพรวมของผลิตภัณฑ์ที่มีการสาน และแสดงลักษณะเส้นที่ได้จากการสาน

จากภาพมีการสร้างผมของตัวแกะ โดยใช้ผักตบชวาและหวีให้มีลักษณะเป็นเส้น

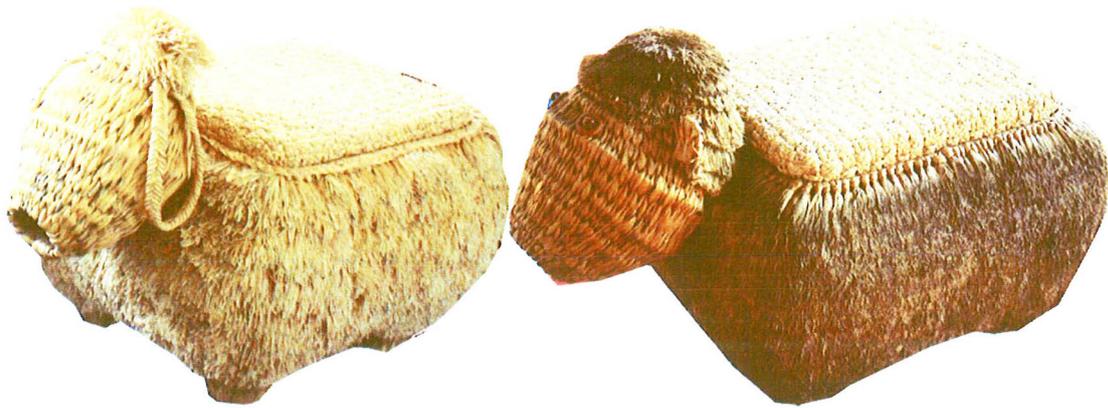
จากภาพมีการวัดขนาดของเฟอร์นิเจอร์เพื่อ ตัดเบาะรองนั่งให้มีขนาดเท่ากัน

จากภาพมีการวัดขนาดเบาะรองนั่งที่ตัดแล้วนำมาวัดขนาดกับเฟอร์นิเจอร์ให้มีขนาดเท่ากับช่องว่าง

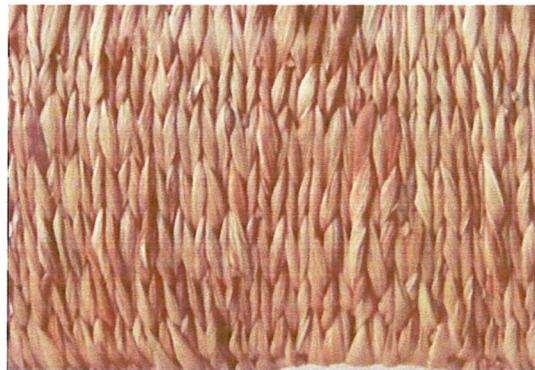
ภาพรวมแสดงลักษณะที่ผลิตเฟอร์นิเจอร์จากผักตบชวา จากภาพแสดงให้เห็นขั้นตอนการผลิตเบาะรองนั่ง เพื่อนำเบาะรองนั่ง

รูปภาพที่ 115 รูปแบบเฟอร์นิเจอร์จากผักตบชวารูปทรงกะ

ตารางรูปภาพที่ 13 รูปแบบการผลิตเฟอร์นิเจอร์รูปทรงยีราฟ

แสดงขั้นตอนการผลิตและรูปแบบผลิตภัณฑ์ดังต่อไปนี้

แสดงลักษณะพื้นผิวของผลิตภัณฑ์ที่สานขัดกันของเส้นผักตบชวา เป็นรูปแบบการสานแบบ
พื้นฐานที่ชุมชนมีความรู้

ภาพแสดงการผลิตเฟอร์นิเจอร์ด้วยผักตบชวา

แสดงโครงสร้างลวดและการวัดขนาดของเบาะรองนั่ง

การวางเบาะรองนั่งเพื่อวัดขนาดที่เหมาะสมในการนำไปสานผักตบชวา

รูปภาพที่ 116 รูปแบบเฟอร์นิเจอร์ผักตบชวารูปทรงยีราฟ

รูปภาพที่ 117 รูปแบบเฟอร์นิเจอร์ผักตบชวารูปทรงยีราฟที่มีขนาดสั้น คณะผู้วิจัยได้พัฒนาจากเฟอร์นิเจอร์รูปทรงสั้น เป็นรูปแบบเฟอร์นิเจอร์รูปทรงที่ยาวขึ้น เพื่อให้ผู้ผลิตเห็นแนวทางในการพัฒนาจากรูปทรงที่มีอยู่

ตารางรูปภาพที่ 14 รูปแบบการผลิตเฟอร์นิเจอร์รูปทรงสิงโต

แสดงขั้นตอนการผลิตและรูปแบบผลิตภัณฑ์ ดังต่อไปนี้

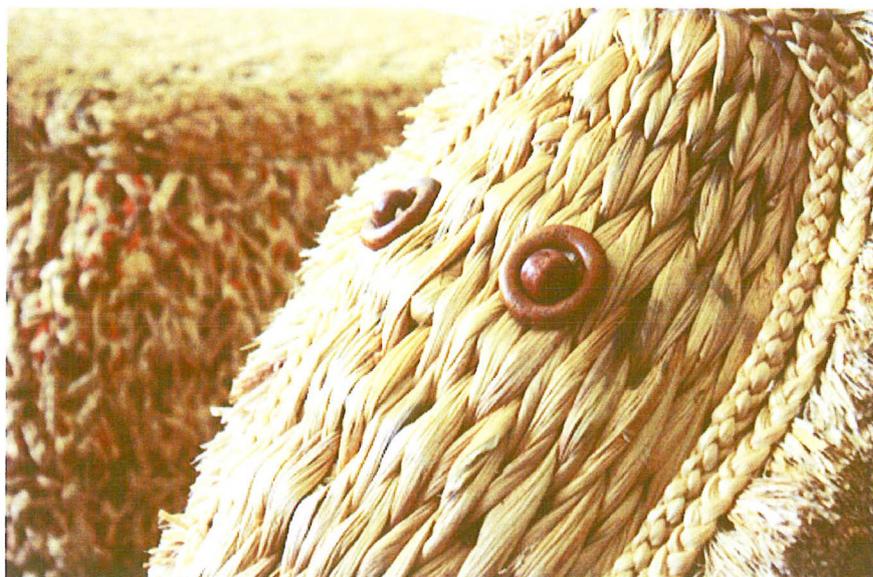
ลักษณะเส้นใยที่ได้จากการแปรงด้วยหวีตะปูเพื่อให้เกิดพื้นผิวที่สามารถนำไปพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์เป็นเฟอร์นิเจอร์จากรูปทรงสิงโต

จากภาพแสดงการผลิต โดยผู้ผลิตเริ่มสานผักตบชวาลงบนส่วนหัวของรูปทรงสิงโต

จากภาพแสดงเฟอร์นิเจอร์ผักตบชวารูปทรงสิงโต

รูปภาพที่ 118 แสดงการตกแต่งตาด้วยวัสดุที่มีภายในท้องถิ่น

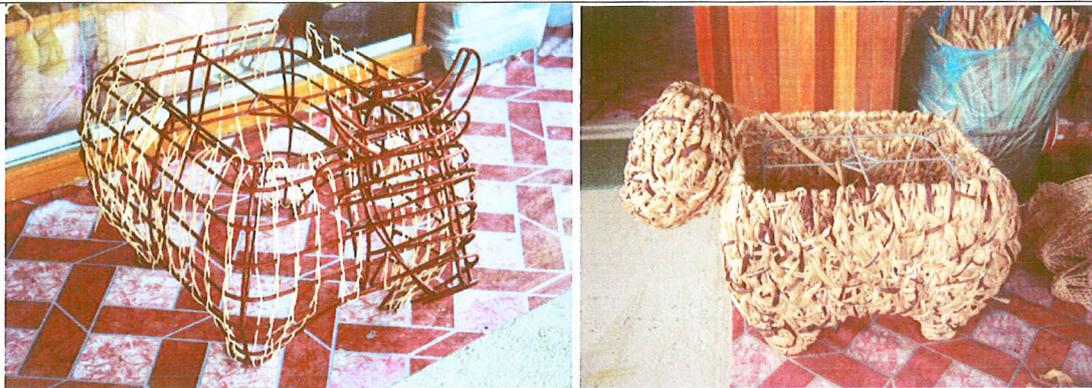
รูปภาพที่ 119 รูปแบบเฟอร์นิเจอร์ฝักตบชวารูปทรงสิงโต

ตารางรูปภาพที่ 15 รูปแบบการผลิตเฟอร์นิเจอร์รูปทรงควาย

แสดงขั้นตอนการผลิตและรูปแบบผลิตภัณฑ์ ดังต่อไปนี้

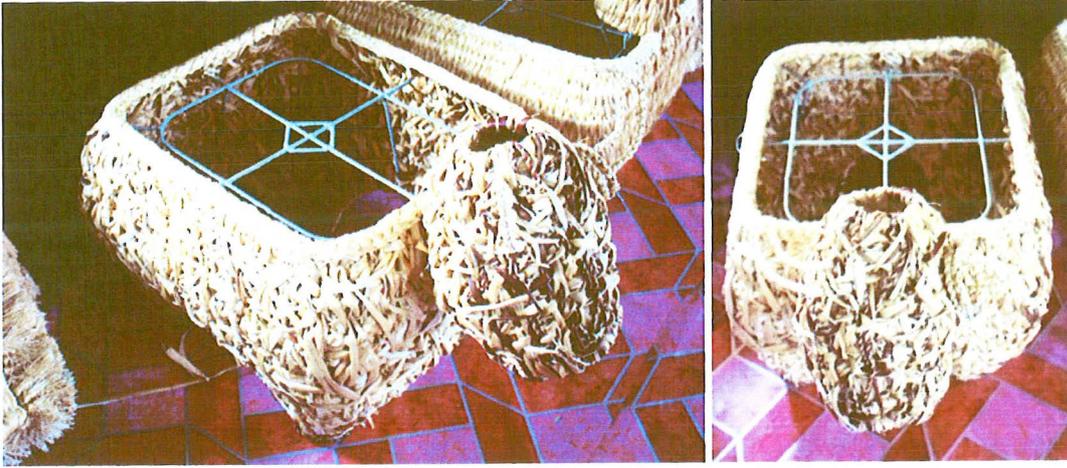

ลักษณะเส้นใยที่ได้จากการสานทับกันของวัสดุที่ต่างชนิดกัน และสีที่ต่างกันเพื่อให้เกิดพื้นผิวที่สามารถนำไปพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์เป็นเฟอร์นิเจอร์จากรูปทรงของควาย

ภาพแสดงการสานด้วยหวายเพื่อเป็นโครงสร้างในการสานผักตบชวาลงบนโครงลวด

ตารางรูปภาพที่ 15 รูปแบบการผลิตเฟอร์นิเจอร์รูปทรงควาย (ต่อ)

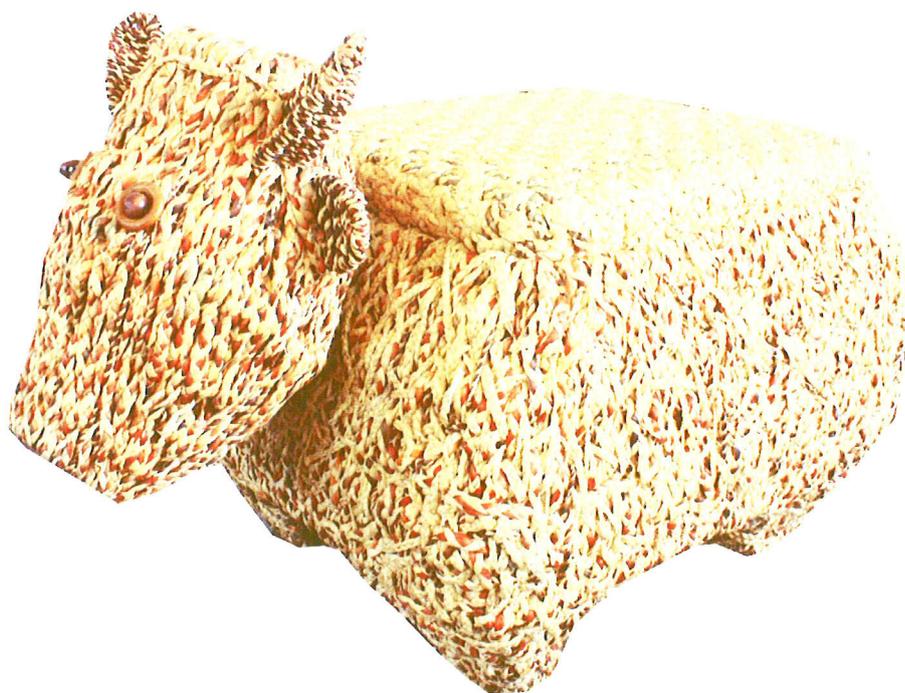
ภาพแสดงการสานผักตบชวาลงบน โครงสร้างลวด

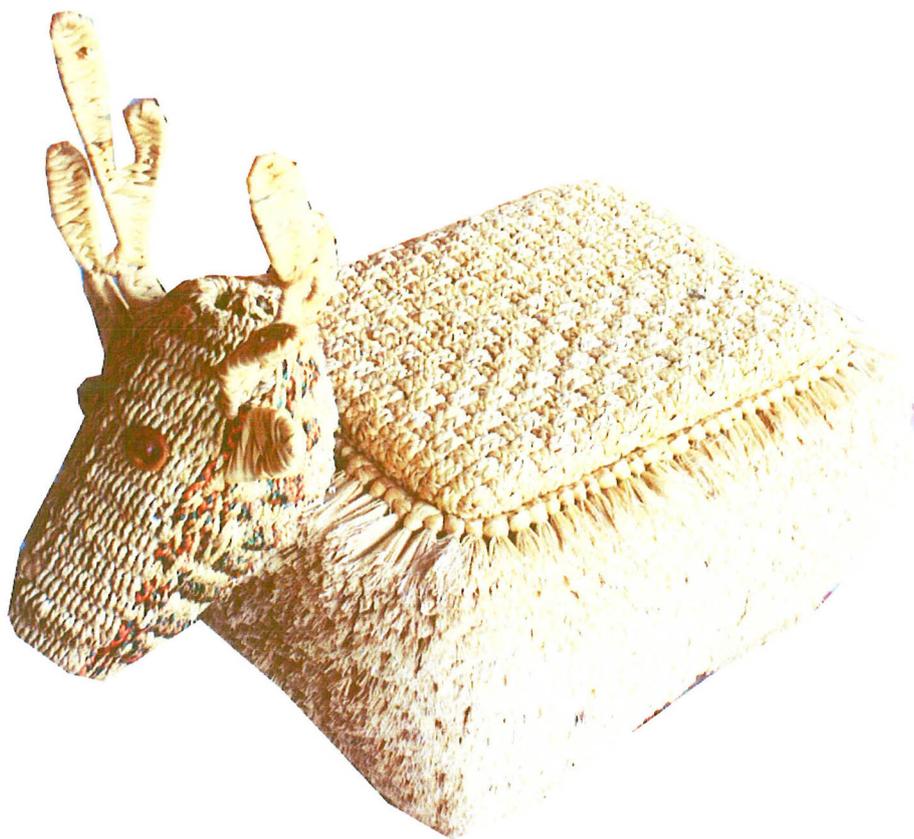
รูปแบบที่ได้จากการสาน

รูปภาพที่ 120 รูปแบบเฟอร์นิเจอร์ผักตบชวาที่ให้พื้นผิวรูปแบบใหม่

รูปภาพที่ 121 รูปแบบเฟอร์นิเจอร์ผักตบชวา รูปทรงควาย ภาพแสดงการสานเชือกจากวัสดุธรรมชาติ
หลากหลายชนิดและมีความแตกต่างในเรื่องของขนาดและสีสันท เพื่อสร้างพื้นผิวที่แปลกใหม่และเข้ากับ
พื้นผิวของสัตว์ที่มีการออกแบบ

รูปภาพที่ 122 แสดงรูปแบบเฟอร์นิเจอร์ผักตบชวา รูปทรงกวาง

รูปแบบการผลิตโต๊ะกลาง

ตารางรูปภาพที่ 16 รูปแบบการผลิตเฟอร์นิเจอร์โต๊ะกลาง

ตารางรูปภาพที่ 16 รูปแบบการผลิตเฟอร์นิเจอร์ไม้กลาง (ต่อ)

รูปภาพที่ 123 รูปแบบการผลิตเฟอร์นิเจอร์ไม้กลาง

รูปภาพที่ 124 แสดงบรรยากาศในการผลิตผลิตภัณฑ์ร่วมกับชุมชน

รูปภาพที่ 125 แสดงบรรยากาศของชุดผลิตภัณฑ์เมื่อวางร่วมกัน

จากตัวอย่างในการศึกษาและวิจัยพบว่า การนำวัสดุในท้องถิ่นมาออกแบบ ปรับปรุงและพัฒนา เพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่สามารถจำหน่ายได้ทั้งในและต่างประเทศ มีแนวทางเลือกของรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่มากขึ้น ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคที่ต้องการผลิตภัณฑ์รูปแบบใหม่ รวมทั้งมีขั้นตอนการผลิตไม่ซับซ้อน มีต้นทุนต่ำ และสามารถผลิตได้ภายในชุมชน

7. ผลของการศึกษาโครงสร้าง ต้นทุนการผลิต และการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ จักสานจากวัสดุธรรมชาติ

7.1 เงินต้นทุน หรืองบประมาณที่ได้จากการผลิต

จากการศึกษาต้นทุนที่ได้จากการผลิตโดยส่วนใหญ่ชาวบ้านจะมีการใช้ต้นทุนของตนเองทำให้ประสบปัญหาคือ เมื่อได้รับยอดการสั่งซื้อสินค้าหรือการผลิตสินค้าแล้ว ชาวบ้านต้องลงทุนในการผลิตเอง และเมื่อผลิตแล้ว หากไม่ตรงใจผู้บริโภคหรือกลุ่มลูกค้าแล้ว ปัญหาที่พบคือลูกค้าสั่งยกเลิก หรือบางส่วนให้ผลิตใหม่ ทำให้สูญเสียเวลาและรายได้ส่วนหนึ่งไป

7.2 ราคาการผลิตและการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ใครเป็นคนกำหนด และกำหนดอย่างไร

จากการศึกษาโดยปกติกลุ่มจะมีการทำงานร่วมกัน มีวิธีการดำเนินงานที่เป็นระบบ มีการกำหนดราคาด้วยมติของกลุ่ม และกำหนดราคาโดยพ่อค้าคนกลาง บางส่วนมีการกำหนดจากการตกลงระหว่างผู้ผลิตกับผู้ซื้อสินค้า โดยกลุ่มจะมีการผลิตสินค้าจากการสั่งซื้อของลูกค้า หรือมีการผลิตเพื่อจำหน่ายสินค้าด้วยตนเองภายในชุมชนจากแหล่งท่องเที่ยวภายในจังหวัด หรือนำสินค้าไปจำหน่ายในงานต่างๆที่หน่วยงานรัฐจัดขึ้น

7.3 ลักษณะการจำหน่ายสินค้า

การจำหน่ายสินค้านี้มี 2 ส่วนคือ ส่วนแรกจะรับการสั่งซื้อจากลูกค้าหรือตัวแทนจำหน่ายโดยตรง ลูกค้าหรือตัวแทนจะเป็นคนรับสินค้าที่ได้จากการผลิตเพื่อไปจำหน่ายต่อ ซึ่งรูปแบบที่ผลิตจึงขึ้นอยู่กับลูกค้าและตัวแทนจำหน่าย ในส่วนนี้ตัวแทนกลุ่มที่ได้รับการสั่งซื้อสินค้าจำนวนมากจะมีการกระจายการผลิตให้กับสมาชิกกลุ่มเพื่อนำไปผลิตต่อโดยส่วนใหญ่จะกระจายการผลิตจากการสั่งซื้อของลูกค้าภายนอก ปัญหาที่พบ คือ การส่งสินค้าของกลุ่มพบว่าการผลิตบางครั้งไม่ตรงตามเวลาและรูปแบบที่ได้ไม่ตรงกับความต้องการของลูกค้า เนื่องจากงานจักสานต้องใช้ฝีมือและประสบการณ์รวมทั้งเวลาในการผลิต ชาวบ้านบางส่วนใช้เวลาหลังจากการทำงานเกษตรแล้ว ทำให้ขาดการดำเนินงานในเชิงธุรกิจ ไม่สามารถส่งเสริมให้ผลิตจำนวนมากได้

ในส่วนที่สองคือการผลิตและจำหน่ายด้วยตนเอง ในกลุ่มนี้จำเป็นต้องมีแรงงานและต้นทุนเนื่องจากการขนส่งเพื่อนำไปจำหน่ายและการเดินทาง จากการศึกษาพบว่ากลุ่มนี้จะมีการพัฒนาในรูปแบบผลิตภัณฑ์มากกว่า ชาวบ้านที่ผลิตและส่งจำหน่ายให้กับกลุ่ม เนื่องจากกลุ่มนี้จำเป็นต้องแข่งขันกับกลุ่มภายนอกสินค้าจำเป็นต้องมีความสวยงามและทันสมัยเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค

8. การถ่ายทอดเทคโนโลยี

8.1 มีการจัดอบรมกลุ่มชาวบ้านผู้ผลิต และถ่ายทอดเทคโนโลยีให้แก่ชุมชนผู้ผลิตงานจักสานในพื้นที่เป้าหมาย

คณะผู้วิจัยได้จัดการถ่ายทอดเทคโนโลยีให้แก่ชุมชนผู้ผลิตงานจักสาน ได้แก่กลุ่มผู้

ผลิตภัณฑ์เครื่องจักสาน บ้านคลองนกระทุง ตำบลคลองนกระทุง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม
ระหว่างวันที่ 9 – 10 มีนาคม 2553

วันที่ 9 มีนาคม เวลา 08.30 – 12.00 คณะผู้วิจัยได้อบรมแนวทางในการพัฒนา
ผลิตภัณฑ์และการเลือกใช้วัสดุในการนำมาพัฒนา

เวลา 13.00 – 18.30 คณะผู้วิจัยได้มีการถ่ายทอดเทคโนโลยีในการย้อมสีจากวัสดุ
ธรรมชาติ

วันที่ 10 มีนาคม เวลา 08.00 – 12.00 คณะผู้วิจัยได้ถ่ายทอดเทคนิคการขึ้นรูปลายสาน
และการสร้างลวดลายสานแบบใหม่

เวลา 13.00 – 18.00 คณะผู้วิจัยได้ถ่ายทอดแนวทางในการพัฒนาลวดลาย และการ
นำแนวทางที่ได้จากการถ่ายทอดเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์

การถ่ายทอดเทคโนโลยีคณะผู้วิจัยมีการจัดอบรมแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์หัตถกรรม
จักสาน การอบรมคณะผู้วิจัยจัดแสดงผลิตภัณฑ์พร้อมให้ความรู้กับชุมชนในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ และ
แนวทางในการเลือกใช้วัสดุในการพัฒนา รวมทั้งเทคนิคในการย้อมสีวัสดุธรรมชาติ รวมทั้งแสดงวิธีการ
ผลิตและเทคนิคการผลิตโดยได้ทำต้นแบบผลิตภัณฑ์เพื่อให้สะดวกและง่ายต่อการเรียนรู้ของชุมชน
ผู้ผลิต

รูปภาพที่ 126 - 127 แสดงบรรยากาศก่อนเริ่มการบรรยาย

รูปภาพที่ 128 - 129 แสดงบรรยากาศขณะบรรยาย

วันที่ 9 มีนาคมเวลา 9.00 – 12.00 คณะผู้วิจัยได้บรรยายเกี่ยวกับแนวทางการออกแบบและการพัฒนาผลิตภัณฑ์โดยแสดง ด้วยรูปแบบของ โปรแกรมพาวเวอร์พอยท์ (PowerPoint Program) ซึ่งผู้วิจัยได้แสดงการถ่ายทอดแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ โดยแสดงหัวข้อในการบรรยาย ดังนี้คือ

- ความหมายของการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์
- ปัญหาทางทัศนกรรมในท้องตลาดปัจจุบัน
- ความสำคัญของการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์
- สิ่งที่ควรคำนึงถึงในการพัฒนาผลิตภัณฑ์คืออะไรบ้าง
- ตัวอย่างการพัฒนาผลิตภัณฑ์
- การปรับปรุงและพัฒนาผลิตภัณฑ์
- วงจรชีวิตผลิตภัณฑ์
- คู่แข่งในตลาด 3 ระดับ
- ลักษณะที่ดีของผลิตภัณฑ์ที่ประสบความสำเร็จทางการค้า
- ขบวนการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์
- อิทธิพลของพฤติกรรมผู้บริโภคต่อการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์
- ศึกษาผู้บริโภคกลุ่มเป้าหมาย
- การเลือกใช้สีกับแนวทางการออกแบบ
- วัสดุ ในการนำมาผลิต
- เทคนิคในการแปรรูปวัสดุ
- แสดงรูปแบบการพัฒนาผลิตภัณฑ์

รูปภาพที่ 130 - 131 บรรยายภาคเตรียมเส้นใยธรรมชาติเพื่อการย้อมสี

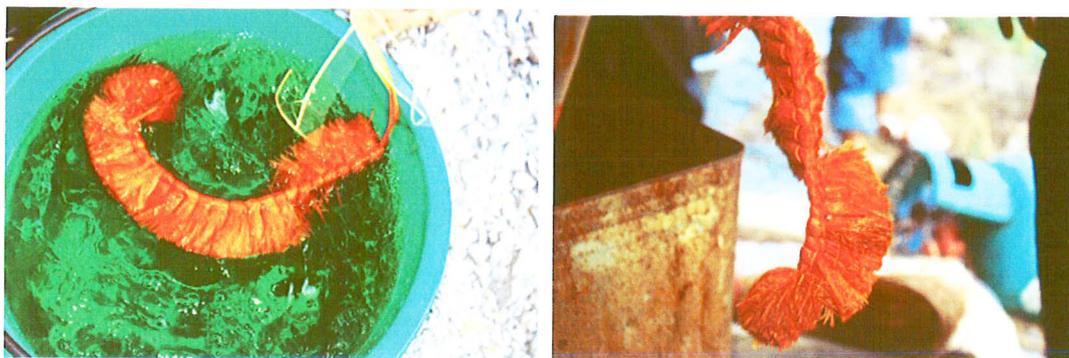
รูปภาพที่ 132 - 133 รูปแบบบรรจุภัณฑ์ของสื่ที่ใช้ในการข้อม ตราช้าง

รูปภาพที่ 134 - 135 ภาพแสดงการมีส่วนร่วมในการข้อมสื่ของชาวบ้าน

รูปภาพที่ 136 - 137 ภาพแสดงขั้นตอนระหว่างการข้อมสื่

รูปภาพที่ 138 - 139 สีที่ได้จากการย้อม

รูปภาพที่ 140 - 141 แสดงขั้นตอนระหว่างการย้อม

รูปภาพที่ 142 - 143 วัสดุธรรมชาติที่ได้จากการย้อม

รูปภาพที่ 144 – 145 วัสดุธรรมชาติที่ได้จากการย้อม

รูปภาพที่ 146 – 147 วัสดุธรรมชาติที่ได้จากการย้อม

รูปภาพที่ 148 – 149 หลังจากการย้อมสี นำวัสดุที่ได้มาตาก

วันที่ 9 มีนาคม เวลา 13.00 – 18.30 คณะผู้วิจัยได้มีการบรรยายเกี่ยวกับกระบวนการขั้นตอนในการย้อมสีผักตบชวาที่ถูกต้องเพื่อให้ผักตบชวาที่ย้อมแล้วมีสีสันทที่สวยงาม โดยคณะผู้วิจัยมีการถ่ายทอดความรู้พื้นฐานในด้านการเลือกสี การจับคู่สีที่เหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ รวมไปถึงแนวทางการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ผักตบชวาเพื่อให้ตรงกับความต้องการของตลาด ซึ่งการอบรมในช่วงของการย้อมสี คณะผู้วิจัยได้ให้ผู้ผลิตมีส่วนร่วมในการการฝึกทักษะและลงมือปฏิบัติการย้อมสีวัสดุ

ธรรมชาติด้วยตนเอง เพื่อเป็นการเรียนรู้และปฏิบัติจริง ระหว่างการบรรยายมีการซักถามปัญหาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยใช้เวลาอบรมประมาณ 6 ชั่วโมง โดยสัดส่วนของสี่ต่อน้ำในการผสมสี การใส่สารส้มเพื่อสร้างความมันวาวของพื้นผิว ระยะเวลาในการต้ม การนำผักตบชวาลงย้อม การนำผักตบชวาที่ย้อมแล้วออกผึ่งแดด การเก็บรักษาเส้นผักตบชวา ตลอดจนการนำผักตบชวาที่ย้อมสีแล้วมาผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ชนิดต่างๆ โดยนำความรู้พื้นฐานของสี การจับคู่สีที่ได้เรียนรู้ในการอบรมมาใช้ในการออกแบบให้เกิดลวดลายและสีสันทันที่น่าสนใจ

รูปภาพที่ 150 – 151 ขั้นตอนการถ่ายทอดแนวทางการออกแบบผลิตภัณฑ์

รูปภาพที่ 152 – 153 แสดงรูปแบบวัสดุธรรมชาติที่ออกแบบเป็นรูปทรงต่างๆ

รูปภาพที่ 154 – 155 แสดงรูปแบบวัสดุธรรมชาติที่ออกแบบเป็นรูปทรงต่าง ๆ เพื่อนำไปตกแต่งผลิตภัณฑ์

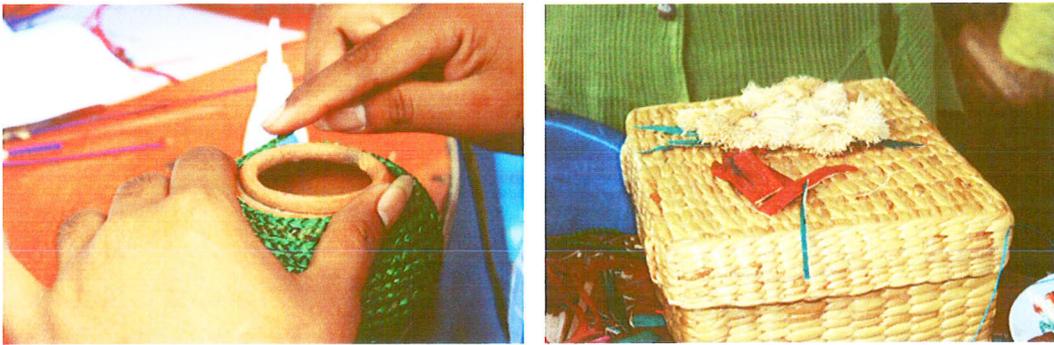
รูปภาพที่ 156 – 157 แสดงการถ่ายทอดแนวทางและปฏิบัติงานของชาวบ้านผู้ผลิต

รูปภาพที่ 158 – 159 ตัวอย่าง รูปแบบพื้นฐานในการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผลิตภัณฑ์ที่มี

รูปภาพที่ 160 – 161 การนำวัสดุที่ไม่ใช้งานและมาออกแบบโดยติดเส้นเปียผักตบชวาลงไป

รูปภาพที่ 162 – 163 แสดงการทดลองรูปแบบต่างๆจากเทคนิคที่ผู้วิจัยมีการถ่ายทอด

รูปภาพที่ 164 – 165 แสดงการทดลองรูปแบบต่างๆจากเทคนิคที่ผู้วิจัยมีการถ่ายทอด

รูปภาพที่ 166 – 167 แสดงการทดลองรูปแบบต่างๆจากเทคนิคที่ผู้วิจัยมีการถ่ายทอด

วันที่ 10 มีนาคม เวลา 08.00 – 12.00 คณะผู้วิจัยได้ถ่ายทอดเทคนิคการขึ้นรูปลายสาน และการสร้างลวดลายสานแบบใหม่ โดยสอนเทคนิคต่างๆในการสาน การสร้างพื้นผิวของงาน หัตถกรรมจักสานรูปแบบใหม่

เวลา 13.00 – 18.00 คณะผู้วิจัยได้ถ่ายทอดแนวทางในการพัฒนาลวดลาย และการนำแนวทางที่ได้จากการถ่ายทอดเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ โดยมีการออกแบบตัวอย่างผลิตภัณฑ์ และให้ชาวบ้าน ฝึกทักษะปฏิบัติจริง โดยนำผลิตภัณฑ์ที่มีในบ้านหรือชุมชน มาออกแบบและพัฒนาแนวทางใหม่ เพื่อเป็นการพัฒนาความคิดและฝึกทักษะในการเรียนรู้ที่ได้จากการถ่ายทอดการเรียนรู้ของ คณะผู้วิจัย

คณะผู้วิจัยขอสรุปผลการวิจัยในการพัฒนาผลิตภัณฑ์เป็น 3 ขั้นตอนดังนี้คือ

ตอนที่ 1 การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากวัสดุธรรมชาติ

วัสดุภายในท้องถิ่น

การสำรวจในท้องถิ่นจังหวัดนครปฐม พบว่าวัสดุจากธรรมชาติสำหรับงานจักสานภายในท้องถิ่นนครปฐมมีหลายชนิด คือ ผักตบชวา เชือกกล้วย ป่านสนรายนธ์ กาบกล้วย ต้นรูปเทวดา ใบเตย ใบตะไคร้ ใบลาน ไม้ไผ่ กะลามะพร้าว ฯลฯ จากการศึกษาพบว่าหัตถกรรมจักสานภายในจังหวัดนครปฐม โดยส่วนใหญ่มีการผลิตโดยใช้วัสดุในท้องถิ่นที่สามารถหาซื้อได้ หรือผลิตได้เองภายในท้องถิ่น โดยเฉพาะผักตบชวา ชาวบ้านส่วนใหญ่นิยมใช้ผักตบชวาเนื่องจาก สามารถพบได้ตามแหล่งน้ำทั่วไปในจังหวัดนครปฐม บางกลุ่มมีการปลูกเพื่อนำมาใช้ผลิตเป็นวัสดุสำหรับงานจักสานเองได้ หรือบางชุมชนที่ไม่ได้ปลูกหรือผลิตวัสดุเอง สามารถหาซื้อได้ง่ายภายในชุมชนหรือจังหวัดใกล้เคียง ส่วนวัสดุธรรมชาติชนิดอื่นๆในท้องถิ่นมีการผลิตบ้างแต่ไม่เป็นที่นิยมของคนในชุมชน

การนำวัสดุมาใช้ในการผลิต

ผู้ผลิตมีความต้องการนำวัสดุชนิดอื่นมาออกแบบและพัฒนาพร้อมกับผลิตภัณฑ์จักสานจากผักตบชวา แต่เน้นวัสดุธรรมชาติจากผักตบชวาเป็นหลัก เนื่องจากวัสดุมีจำนวนมากและสามารถผลิตขึ้นรูปแบบผลิตภัณฑ์ได้ง่ายกว่าวัสดุชนิดอื่น

การพัฒนาหรือสนับสนุนผลิตภัณฑ์โดยใช้วัสดุชนิดอื่น พบว่ากลุ่มผู้ผลิตบางส่วนไม่มีความถนัดในการนำวัสดุชนิดอื่นมาผลิต บางกลุ่มมีการทดลองนำวัสดุธรรมชาติชนิดอื่นนำมาผลิตเช่น เชือกกล้วย ซึ่งจากการสอบถามพบว่าการผลิตโดยการจักสานขึ้นรูปมีความยากกว่าวัสดุจากผักตบชวา เนื่องจากเชือกกล้วยมีความเหนียวสานได้ยากกว่าผักตบชวาและรูปแบบของเส้นใยนำมาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ได้บางชนิดเท่านั้น

จากการที่คณะผู้วิจัยมีการถ่ายทอดแนวทางการนำวัสดุธรรมชาติชนิดอื่นมาใช้ในการออกแบบและพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์นั้น พบว่ากลุ่มหัตถกรรมมีความสนใจและมีแนวทางในการนำวัสดุธรรมชาติชนิดอื่นมาใช้ เช่น เชือกกล้วย ใบเตย กะลา ไม้ไผ่ แต่ควรเป็นวัสดุที่หาง่ายภายในท้องถิ่นหรือใกล้เคียง เช่น เชือกกล้วย จากการศึกษาพื้นที่ภายในชุมชนจังหวัดนครปฐมชาวบ้านมีการปลูกกล้วยจำนวนมาก เป็นแหล่งวัตถุดิบที่สำคัญ มีอยู่ทั่วไป โดยส่วนใหญ่ชาวบ้านนำมาทำเป็นเชือกใช้มัดสิ่งของ มีส่วนน้อยที่นำมาผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ ซึ่งหากมีแนวทางในการนำเชือกกล้วยมาพัฒนาหรือออกแบบร่วมกัน เป็นการสร้างแนวทางการพัฒนาโดยใช้วัสดุภายในชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุด และยังช่วยสร้างรายได้ที่เพิ่มขึ้นให้กับกลุ่มผู้ผลิต

การนำวัสดุมาใช้ในการออกแบบ

แนวทางการออกแบบ กลุ่มผู้ผลิตและชาวบ้านในท้องถิ่นจะมีแนวทางการออกแบบตามที่ได้จากการถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษ และความคิดความถนัดของตนเอง รวมทั้งการออกแบบจากการที่ได้เห็นรูปแบบผลิตภัณฑ์ภายในชุมชนด้วยกัน หรือออกแบบจากการสังเกตุสินค้าของลูกค้า

การถ่ายทอดแนวทางการออกแบบ ชุมชนมีแนวทางในการนำวัสดุชนิดอื่น ภายในท้องถิ่นมาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์โดยคณะผู้วิจัยมีการเสนอแนะแนวทางการนำวัสดุชนิดอื่นๆมาประกอบและออกแบบร่วมกับผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจักสานจากผักตบชวา เช่น ตะกร้าผักตบชวาสามารถสามารถสร้างเรื่องราวโดยนำวัสดุภายในท้องถิ่นมาประกอบร่วมกับผลิตภัณฑ์ เช่น วัสดุธรรมชาติจาก กะลาสามารถผลิตเป็น ลูกตา ติดลงบนตัวผลิตภัณฑ์ หรือเช่น เชือกกล้วย สามารถนำมาสานร่วมกับผักตบชวาเพื่อสร้างลวดลายที่แปลกใหม่ได้

คณะผู้วิจัยมีความเห็นว่ากลุ่มสามารถใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นได้อย่างคุ้มค่า โดยการนำวัตถุดิบที่มีอยู่ในชุมชนมาแปรรูป เพื่อผลิตสินค้าจำหน่ายหรือมาผสมผสานกับวัสดุเดิมที่มีอยู่ภายในท้องถิ่นได้ เนื่องจากในชุมชนจังหวัดนครปฐมมีวัตถุดิบที่เพียงพอต่อการผลิต เพื่อการผลิตสินค้าจำหน่าย โดยไม่จำเป็นต้องซื้อจากภายนอก ดังนั้นการดำเนินงานกลุ่มก็ควรคำนึงถึงทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนเป็นหลัก

เพื่อให้เกิดการพัฒนาหรือสมาชิกกลุ่มก็ควรมีการทดลองหาวัสดุอื่นทดแทน เพื่อทำให้กลุ่มประหยัดรายจ่ายในการผลิต และพัฒนาผลิตภัณฑ์

วัสดุที่เหมาะสมในการพัฒนาผลิตภัณฑ์

จากการศึกษาพบว่าผลิตภัณฑ์ภายในท้องถิ่นสามารถพัฒนาร่วมได้กับวัสดุหลากหลายชนิด ทั้งวัสดุจากธรรมชาติ และวัสดุสังเคราะห์

การผสมผสานวัสดุจากธรรมชาติ

การนำวัสดุธรรมชาติมาออกแบบร่วมกันควรคำนึงถึง ความเหมาะสมและความสวยงามของประเภทวัสดุ ในการนำมาผสมผสานเพื่อสร้างความสวยงามทางศิลปะ เช่น การออกแบบผักตบชวาซึ่งเป็นวัสดุหลักภายในท้องถิ่นร่วมกับวัสดุประเภทอื่น เช่น เชือกกล้วย ไม้ไผ่ ใบเตยกะลามะพร้าว เป็นต้น ควรมีการสร้างเรื่องราวหรือแนวทางในการนำวัสดุแต่ละประเภทมาใช้ เนื่องจากคุณสมบัติในการสร้างรูปทรงที่ต่างกัน เช่น เชือกกล้วยสามารถมาสานร่วมกับผักตบชวาได้ กะลามะพร้าวสามารถออกแบบเพื่อมาประดับตะกร้าหรือผลิตภัณฑ์จากผักตบชวาได้ ไม้ไผ่สามารถสร้างเป็นโครงสร้างหลักเพื่อประดับ หรือตกแต่งผลิตภัณฑ์ได้

การผสมผสานวัสดุธรรมชาติและวัสดุสังเคราะห์

ผลิตภัณฑ์จากวัสดุธรรมชาติสามารถออกแบบและพัฒนาร่วมกับวัสดุสังเคราะห์ได้ขึ้นอยู่กับแนวทางและแนวความคิดในการออกแบบ ตัวอย่างเช่น วัสดุประเภทหนัง ลูกบิด ผ้า ริปบิ้น เป็นต้น โดยการเลือกวัสดุมาผสมกับวัสดุธรรมชาติ ขึ้นกับรูปแบบและความเหมาะสมในการนำมาผสมผสานให้เกิดความงามทางศิลปะ ปัจจุบันมีผู้ผลิตหลายรายมีการนำวัสดุผ้า และวัสดุหนังมาออกแบบร่วมกับงานหัตถกรรมจักสาน ซึ่งจากการพัฒนาดังกล่าว คณะผู้วิจัยมีความเห็นว่าจำเป็นต้องมีการทดลองและพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อหารูปแบบและแนวทางที่เหมาะสมในการเลือกวัสดุมาใช้ผลิต

สรุปผล

จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากวัสดุธรรมชาติ พบว่าผักตบชวาเป็นวัสดุที่ผู้ผลิตนิยมนำมาใช้ในการออกแบบมากที่สุดเนื่องจากเป็นวัสดุที่หาได้ง่าย สามารถปลูกและผลิตได้เองภายในท้องถิ่น ส่วนวัสดุธรรมชาติชนิดอื่นพบว่าสามารถนำมาพัฒนาผลิตภัณฑ์ต่อได้ โดยมีการเสนอแนะในการผสมผสานวัสดุเพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบที่ทันสมัยและสร้างความหลากหลายของผลิตภัณฑ์มากยิ่งขึ้น ในการเลือกใช้วัสดุกลุ่มผู้ผลิตควรมีการออกแบบโดยการร่างรูปแบบผลิตภัณฑ์ก่อนเพื่อเป็นการตัดสินใจเลือกวัสดุชนิดอื่นมาใช้ เนื่องจากแนวทางการออกแบบขึ้นอยู่กับความชอบและความถนัดส่วนบุคคล ดังนั้นจำเป็นต้องมีการทดลองและทดสอบการตลาด เพื่อวิเคราะห์ความต้องการของผู้บริโภคในการยอมรับและความต้องการของผลิตภัณฑ์ ซึ่งการพัฒนาผลิตภัณฑ์ควรพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

ตอนที่ 2 แนวทางการออกแบบและการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์

ศึกษาการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจักสาน โดยสามารถพัฒนา ด้านรูปแบบ ด้านลวดลาย ด้านสีสันทันและด้านประโยชน์ใช้สอย ดังต่อไปนี้

ด้านรูปแบบ

จากการศึกษาในเรื่องรูปแบบผลิตภัณฑ์ของชุมชนพบว่า ผู้ผลิตหัตถกรรมจักสานภายในจังหวัดนครปฐมมีการพัฒนารูปแบบของผลิตภัณฑ์ โดยมีการออกแบบปรับปรุงรูปแบบโดยการผสมผสานวัสดุร่วมในการออกแบบ โดยปรับปรุงพัฒนาให้มีรูปแบบแปลกใหม่โดยผสมผสานวัสดุชนิดอื่นๆเข้าไปโดยใช้วัสดุธรรมชาติที่มีในชุมชนหรือใกล้เคียง การออกแบบมีการพัฒนาเป็นชุด หรือสร้างเรื่องราวให้กับผลิตภัณฑ์ ตัวอย่างเช่น

รูปภาพที่ 168 ออกแบบพัฒนาตะกร้าจักสานผักตบชวา ที่มีอยู่เดิมภายในชุมชน โดยเพิ่มเรื่องราวและรูปทรง เช่น ตะกร้ารูปทรงกลมมีการผสมวัสดุวัสดุผ้าไหม และการสร้างลวดลายด้วยผักตบชวามีสี เพื่อสร้างเรื่องราว

รูปภาพที่ 169 ออกแบบกระเป๋าจักสานผักตบชวา ดัดแปลงโดยการนำวัสดุพื้นฐานที่มีอยู่เพื่อพัฒนาสร้างรูปแบบและลวดลายที่สวยงามขึ้น เช่น เชือกกล้วย หรือผักตบชวามีสี นำมาออกแบบตกแต่ง ติดลงบนกระเป๋าทรงครึ่งวงกลม เป็นการสร้างเรื่องราวในตัวผลิตภัณฑ์

จากตัวอย่างข้างต้นคณะผู้วิจัยมีการสาธิตการปฏิบัติเพื่อให้เห็นตัวอย่างในการพัฒนาจากวัสดุที่มีภายในท้องถิ่นในการนำมาใช้พัฒนาผลิตภัณฑ์ได้อย่างต่อเนื่อง โดยรูปแบบการพัฒนาดังกล่าวเป็นตัวอย่างเบื้องต้นในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ชุมชนสามารถพัฒนาเองได้ แม้ปัจจุบันชุมชนจะมีการพัฒนารูปแบบต่างๆมากขึ้น แต่ก็ยังไม่สามารถพัฒนาสินค้าไปสู่ระดับสากลได้ ดังนั้นเพื่อให้ผลิตภัณฑ์มีความแปลกใหม่และสวยงามและตรงใจผู้บริโภคมากขึ้น จำเป็นต้องศึกษาเรียนรู้และพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ชาวบ้านมีแนวทางในการพัฒนาเป็นรูปแบบเอกลักษณ์ของตนเองได้

ด้านลวดลาย

การพัฒนาลวดลายหัตถกรรมจักสาน โดยผสมผสานวัสดุ พบว่าผลิตภัณฑ์จักสานเดิมของชุมชนคือการสานด้วยผักตบชวา ลวดลายในการออกแบบเป็นลวดลายที่มีการสืบทอดกันมาของบรรพบุรุษในท้องถิ่น ปัจจุบันมีการออกแบบปรับปรุงเพื่อเข้ากับยุคสมัยมากขึ้น แต่ยังมีผู้ผลิตในชุมชนจำนวนมากที่ยังคงยึดรูปแบบการสานลวดลายพื้นฐานเดิมอยู่ เช่น การสานด้วยวิธีการสอดขัดกัน การสานด้วยวิธีการสอดขัดกันด้วยเส้นทแยง การสานด้วยวิธีขัดกันเป็นวง รวมทั้งมีการสานด้วยลวดลายอิสระในบางส่วน

รูปแบบลวดลายที่ชุมชนผลิต โดยส่วนมากใช้ลายพื้นฐานในการสานดังนั้นการสร้างลวดลายแปลกใหม่ ผู้ผลิตจะนิยมการใช้วิธีการย้อมสีเพื่อให้ได้วัสดุที่สีสันสวยงาม ในการนำไปสานเป็นลวดลายที่แตกต่างออกไป ซึ่งปัญหาที่พบเบื้องต้นคือ ผลิตภัณฑ์จักสานบางส่วนมีรูปแบบสีสรรที่ไม่สวยงาม ไม่เป็นที่ต้องการของผู้บริโภค เนื่องจากชาวบ้านใช้ทักษะความชอบและความถนัดส่วนตัวในการออกแบบ และการย้อมสีใช้วิธีการกะปริมาณในการใช้สีย้อมในแต่ละครั้ง ทำให้ผักตบชวาหรือวัสดุที่ได้จากการย้อมสีไม่สม่ำเสมอ จากการศึกษาคณะผู้วิจัยจึงเสนอแนวทางการออกแบบลวดลายโดยการนำวัสดุที่มีอยู่นำมาดัดแปลง หรือให้เห็นตัวอย่างผลิตภัณฑ์ที่ย้อมสีและพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ที่สวยงาม

ด้านสีสรร

ผู้ผลิตหัตถกรรมจักสานภายในชุมชนจังหวัดนครปฐม มีการนำผักตบชวา หรือวัสดุธรรมชาติที่ย้อมสีสังเคราะห์มาสาน มีผลิตภัณฑ์บางส่วนที่นิยมนำผักตบชวาที่มีสีธรรมชาติไม่ผ่านการย้อมสีหรือฟอกขาวมาสานเพื่อเป็นผลิตภัณฑ์ เช่น กระเป๋า ตะกร้า เฟอร์นิเจอร์

ปัจจุบันมีการพัฒนาสีสรรของผักตบชวาเพื่อนำมาสานมากขึ้น คือ พัฒนาการย้อมสีให้มีความหลากหลายขึ้น ปรับการย้อมสีโดยการนำสีสังเคราะห์มาย้อม เพื่อความคงทนของสีและให้ได้สีสรรที่สดใสมากยิ่งขึ้น ผลิตภัณฑ์บางชิ้นมีการผสมระหว่างสีธรรมชาติและสีที่ย้อม มาสานร่วมกันเพื่อเพิ่มลวดลายของผลิตภัณฑ์ ปัญหาที่พบคือการย้อมสีที่ไม่สม่ำเสมอบางครั้งวัตถุดิบที่ใช้ เช่น สีย้อมยังขาดคุณภาพ เกิดปัญหาสีตกบ้างในบางครั้ง คณะผู้วิจัยจึงมีการถ่ายทอดเทคนิคการย้อมสีเพื่อให้ได้สีที่สวยงามและมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อให้ได้สีสรรที่สวยงามในการนำไปออกแบบผลิตภัณฑ์

รูปภาพที่ 170 – 171 ประเภทสื่ที่ใช้ในการถ่ายทอดเทคโนโลยี

รูปภาพที่ 172 – 173 ประเภทสื่ที่ใช้ในการถ่ายทอดเทคโนโลยี

จากการถ่ายทอดเทคโนโลยี ชาวบ้านมีส่วนช่วยในการย้อมสีและได้ฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง เพื่อได้เรียนรู้เทคนิคการย้อมสีที่ถูกต้องในการนำไปปฏิบัติจริง เนื่องจากปัญหาเบื้องต้นของกลุ่มที่ได้สีย้อมที่ไม่ทนทาน และไม่สม่ำเสมอ ปัจจุบันกลุ่มชาวบ้านผู้ผลิตสามารถย้อมสีได้สวยงามและมีความสม่ำเสมอมากขึ้น ซึ่งเป็นพื้นฐานเบื้องต้นในการนำไปพัฒนาผลิตภัณฑ์ต่อไป

ด้านประโยชน์ใช้สอย

ผู้ผลิตหัตถกรรมจักสานภายในชุมชนจังหวัดนครปฐม มีการพัฒนาด้านประโยชน์ใช้สอยมากขึ้น คือ มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์จักสานให้ได้มาตรฐานสามารถสู่ตลาด โดยสามารถใช้งานผลิตภัณฑ์ได้หลากหลายและสะดวกเหมาะสำหรับการใช้งานในชีวิตประจำวันมากยิ่งขึ้น เนื่องจากปัญหาเดิมด้านรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่ผลิตได้จะมีลักษณะแบบดั้งเดิม และมีประโยชน์ใช้สอยจำกัด ทำให้ไม่ตรงกับความต้องการของผู้บริโภคที่เน้นการบริโภคที่ได้รับผลประโยชน์สูงสุด ผู้ผลิตจึงมีวิธีการพัฒนารูปแบบใหม่ โดยการผสมผสานวัสดุสำหรับผู้บริโภค เช่น กระเป๋าจักสานและตะกร้าใส่ของ ปัจจุบันผู้ผลิตมีการผสม

วัสดุผ้า เย็บหุ้มบุผนังด้านใน รวมทั้งมีสายที่ผลิตจากวัสดุหนังเพื่อการใช้งานที่ง่ายและสะดวกขึ้น และมีรูปแบบที่หลากหลายมากขึ้น หรือมีการดัดแปลงผลิตภัณฑ์ที่ใช้งานอยู่เดิมเป็นการใช้งานอีกรูปแบบเช่น ออกแบบสำหรับการใช้งานและสามารถใช้สำหรับตกแต่งบ้านด้วย

จากความสัมพันธ์ดังกล่าวในการออกแบบและการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ การศึกษาและเปิดรับแนวทางในการพัฒนาจะเห็นได้ชัดว่า กลุ่มที่มีการเปิดรับการเรียนรู้และนำไปพัฒนา จะมีการเรียนรู้ที่เร็ว และมีแนวทางในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง รูปแบบผลิตภัณฑ์จะมีรูปแบบใหม่และตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้มากกว่ากลุ่มที่ไม่มีการพัฒนา เพราะกลุ่มที่ไม่เปิดรับการพัฒนา จะขาดความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ในเรื่องรูปลักษณ์ สี สัน และรูปแบบของผลิตภัณฑ์ ซึ่งจะเป็นพื้นฐานไปสู่การศึกษาในเรื่องกลไกตลาด การกำหนดราคาขาย และช่องทางในการทำตลาดในอนาคต

ตอนที่ 3 การถ่ายทอดเทคโนโลยี

การถ่ายทอดเทคโนโลยีให้กับกลุ่มหัตถกรรมจักสานภายในชุมชนคลองนกกระทุง จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยนี้ คณะผู้วิจัยเห็นว่า การศึกษาเป็นปัจจัยขั้นพื้นฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจพื้นฐานเบื้องต้นให้กับธุรกิจชุมชน จากการสังเกตพบว่ากลุ่มที่สนใจและเปิดรับในการเรียนรู้จะมีการเรียนรู้ที่เร็วและมีการทำงานที่เป็นระบบโดยอัตโนมัติ และมีแนวทางในการพัฒนามากกว่ากลุ่มที่ไม่เปิดรับตัวอย่างเช่นผู้นำกลุ่มจะมีความสนใจศึกษาแนวทางการพัฒนาและติดตามข่าวสาร ทำให้ผู้นำกลุ่มมีรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาไปได้มากกว่ากลุ่มที่ไม่เปิดรับข่าวสารหรือการพัฒนา นอกจากนี้ พบว่า กลุ่มผู้ผลิตมักประสบปัญหาในเรื่องเงินทุนหมุนเวียน เนื่องจากต้องซื้อวัตถุดิบด้วยเงินสดทั้งหมดจึงมักขาดเงินที่จะลงทุนเพิ่มในการซื้ออุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ใหม่ๆ ทำให้ไม่มีการพัฒนาตัวสินค้าใหม่ๆ ขึ้นมา และเนื่องจากเครื่องมือเครื่องจักรที่ใช้ไม่ได้มาตรฐานจึงมีผลต่อคุณภาพสินค้าที่ได้บ่อยครั้ง อย่างไรก็ตามหากชุมชนหรือกลุ่มผู้ผลิตเข้าใจแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์โดยอาศัยพื้นฐานที่ตัวเองมี เช่นวัสดุที่สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาต่อไปได้ และความรู้ความเข้าใจในเรื่องกลไกตลาดทั้งในเรื่องรูปลักษณ์ สี สัน ของผลิตภัณฑ์ การกำหนดราคาขาย และช่องทางในการทำตลาด จะเป็นสิ่งที่ช่วยให้กลุ่มผู้ผลิตพัฒนาต่อไปได้อย่างเข้มแข็งและยั่งยืน

ในด้านการอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยี ในการวิจัยครั้งนี้แม้ยังไม่ปรากฏผลสัมฤทธิ์จากการอบรมอย่างเป็นรูปธรรม เนื่องจากข้อจำกัดของเวลาในการอบรมและติดตามผลที่ได้จากการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ดังนั้นจึงควรมีการอบรมและพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาและผลที่เกิดขึ้นจากแนวทางในการพัฒนา เนื่องจากการผลิตงานหัตถกรรมจักสานต้องอาศัยเวลาในการฝึกฝนผนวกกับทักษะฝีมือในการผลิต เพื่อปรับปรุงรูปแบบผลิตภัณฑ์ จากการดำเนินงานวิจัยครั้งนี้ปรากฏผลว่ากลุ่มผู้นำชุมชนเป็นกลุ่มที่สามารถขยายผลได้เป็นรูปธรรมที่สุดเนื่องจากกลุ่มเป็นตัวแทนในการเปิดรับ

ความคิดไปพัฒนาแล้วแล้วเชื่อมโยงโดยการถ่ายทอดการออกแบบผลิตภัณฑ์สู่ชุมชน แม้การถ่ายทอดจะเป็นการขยายผลอย่างช้าๆ เนื่องจากต้องอาศัยรูปธรรมในการพัฒนาให้เกิดผล ชาวบ้านผู้ผลิตจึงจะยอมรับแนวทางการพัฒนา ซึ่งการขยายผลจะเป็นไปอย่างช้าๆ แต่จะได้ผลที่มั่นคงและยั่งยืน แต่ต้องเกิดการวิจัยและพัฒนาอย่างต่อเนื่องให้ผู้ผลิตมีแนวทางในการพัฒนาและสร้างเอกลักษณ์ของตนเอง ไม่ลอกเลียนแบบเพราะหากชาวบ้านผู้ผลิตเห็นผลจากการพัฒนาและเลียนแบบกลุ่มผู้นำ ผลิตภัณฑ์ก็จะไม่เกิดการพัฒนา และจะเกิดปัญหาเหมือนอย่างที่ประสบมาภาครัฐและเอกชนควรสนับสนุนให้ความรู้กับชุมชนเพื่อสร้างศักยภาพให้เครือข่ายชุมชนให้สามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างยั่งยืนต่อไป